लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

बराहक्षेत्र नगरपालिका, सुनसरी

आर्थिक वर्ष २०८१/८२

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

बराहक्षेत्र नगरपालिका, सुनसरी

आर्थिक वर्ष २०८१/८२

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

दूरदृष्टि (VISION)

जवाफदेहिता, पारदर्शिता र निष्ठा प्रवर्धन गर्ने विश्वसनीय सार्वजनिक संस्था

(Be a Credible Public Institution in Promoting Accountability, Transparency and Integrity)

गन्तव्य (MISSION)

स्वतन्त्र एवम् गुणस्तरीय लेखापरीक्षण सेवा प्रदान गर्ने

(Provide Independent and Quality Audit Service)

मूल्य मान्यता (Core Values)

स्वतन्त्रता	*(Independence)*
निष्ठा	*(Integrity)*
पारदर्शिता	*(Transparency)*
जवाफदेहिता	*(Accountability)*
व्यावसायिकता	*(Professionalism)*

महालेखापरीक्षकको भनाइ

नेपालको संविधानको धारा २४१ मा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको लेखा कानुन बमोजिम नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता र औचित्यसमेतको विचार गरी महालेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षण हुने व्यवस्था छ। लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २० को उपदफा २ मा महालेखापरीक्षकले प्रत्येक स्थानीय तहको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी अलग अलग लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्न सक्ने व्यवस्था छ। लेखापरीक्षण गर्दा लेखापरीक्षण ऐन, २०७५, नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान, लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, स्थानीय तह लेखापरीक्षण निर्देशिका, महालेखापरीक्षकको वार्षिक लेखापरीक्षण योजना र स्थानीय तहसँग सम्बन्धित ऐन, नियमलाई आधार लिइएको छ। सोहीबमोजिम स्थानीय तहको २०८१।८२ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्दा देखिएका बेहोरा उल्लेख गरी प्रारम्भिक प्रतिवेदन जारी गरिएकोमा सो उपर प्राप्त प्रतिक्रियासमेत सम्बोधन गरी राय सहितको प्रतिवेदन जारी गरिएको छ।

वित्तीय विवरणको शुद्धता, प्रचलित कानुनको परिपालना, राजस्व प्रक्षेपण तथा बजेट निर्माण, योजना तर्जुमा एवं कार्यक्रम कार्यान्वयन, खरिद व्यवस्थापन तथा विकास निर्माण, सार्वजनिक सेवा प्रवाह, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, आन्तरिक आय परिचालन, जनशक्ति व्यवस्थापन, जिम्मेवारी एवं जवाफदेहितालगायतका विषयहरूको अध्ययन, विश्लेषण तथा मूल्याङ्कन गर्नुका साथै स्रोत साधनको प्राप्ति, उपयोग एवं परिचालन सन्दर्भमा मितव्ययिता, कार्यदक्षता र प्रभावकारिता समेतलाई दृष्टिगत गर्दै कार्यान्वयनयोग्य सुझाव प्रदान गरी सुशासन कायम गर्न सहयोग गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ।

सबै स्थानीय तहको स्थलगतरूपमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी लेखापरीक्षणको क्रममा देखिएका बेहोरा उपर स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा जिम्मेवार कर्मचारीहरूसँग छलफलसमेत गरिएको छ।

यस वर्ष सामान्यतया स्थानीय तहमा कार्यसम्पादनका लागि आवश्यक कानुन निर्माण पूर्ण रूपमा नभएको, विद्यमान कानुनको पूर्ण परिपालना हुन नसकेको, बजेट अनुशासन कमजोर रहेको, आन्तरिक आय न्यून रहेको, करदाताको अभिलेख व्यवस्थित नभएको, आन्तरिक आयलाई व्यवस्थित गर्न नसकिएको, प्रशासनिक खर्चमा वृद्धि हुँदै गएको, योजनालाई खण्डीकृत गरी कार्य गर्ने गरेको, वर्षान्तको खर्च उच्च रहेको, आयोजनाको प्राथमिकीकरण गरेर बजेट विनियोजन नभएको, निर्माणको सुनिश्चितता नभएका आयोजनाहरूको समेत विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन तयार गरिएको, जटिल प्रकृतिका कार्यहरूसमेत उपभोक्ता समितिबाट गराएको, जनशक्ति व्यवस्थापन हुन नसक्दा सेवा प्रवाह प्रभावकारी हुन नसकेको, स्वीकृत दरबन्दी बेगरका कर्मचारीसमेत करारमा नियुक्ति गरेको, सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख तथा संरक्षण र उपयोग प्रभावकारी रूपमा हुन नसकेकोले आन्तरिक नियन्त्रण र लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन एवं बेरुजु फस्यौटमा सुधार गर्नुपर्ने लगायतका बेहोरा देखिएका छन्।

लेखापरीक्षणबाट उल्लेख गरेका बेहोराको समयमा नै फस्यौंट तथा सुझावहरूको कार्यान्वयनबाट वित्तीय अनुशासनमा अपेक्षित सुधार गरेर स्थानीयतहबाट हुने विकास निर्माण तथा समग्र कार्यसम्पादन र सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ।

अन्तमा, स्थानीय तहको लेखापरीक्षणमा सहयोग पुर्‍याउने पदाधिकारी तथा कर्मचारी लगायत सबै सरोकारवाला प्रति आभार व्यक्त गर्दछु। साथै लेखापरीक्षण कार्यमा संलग्न कर्मचारीहरूमा समेत विशेष धन्यवाद व्यक्त गर्दछु।

(तोयम राया)

२०८३ वैशाख **महालेखापरीक्षक**

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General
प्रादेशिक लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय, कोशी प्रदेश
काठमाडौं

प.सं.:2082/83 मिति : २०८३-१-२८
च.न :APPROVED/FAR/2081-82/LOC/627

"

श्रीमान् नगर प्रमुखज्यू,

बराहक्षेत्र नगरपालिका,

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, सुनसरी ।

विषय - लेखापरीक्षण प्रतिवेदन सम्बन्धमा ।

लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २० को उपदफा (२) बमोजिम त्यस पालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी तयार गरिएको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन यसैसाथ संलग्न गरी पठाइएको व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ।

(श्रीकुमार राई)
नायब महालेखापरीक्षक

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General
प्रादेशिक लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय, कोशी प्रदेश
काठमाडौं

प.सं.:2082/83 मिति : २०८३-१-२८
च.न :APPROVED/FAR/2081-82/LOC/627

श्रीमान् प्रमुखज्यू,

बराहक्षेत्र नगरपालिका,

नगरकार्यपालिकाको कार्यालय, सुनसरी।

विषयः लेखापरीक्षण प्रतिवेदन।

१. कैफियत सहितको राय

हामीले तहाँ नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन, बजेट तुलनात्मक विवरण, स्थानीय संचित कोषको वार्षिक आर्थिक विवरण र त्यससँग सम्बन्धित लेखानीति तथा टिप्पणीहरू समावेश भएको एकीकृत वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण गरी रायसहितको प्रतिवेदन पेस गरेका छौँ।

हाम्रो रायमा, यस प्रतिवेदनको कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार खण्डमा उल्लेख भएका विषयले पार्ने असर बाहेक, पेस भएको २०८२ आषाढ मसान्तमा समाप्त भएको आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत एवं वार्षिक प्रतिवेदन, बजेटको तुलनात्मक विवरण, स्थानीय सञ्चित कोषको वार्षिक आर्थिक विवरण त्यससँग सम्बन्धित लेखानीति तथा टिप्पणीहरूसमावेश भएको स्थानीय तहको एकीकृत वित्तीय विवरणले नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (नगदमा आधारित) र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन तथा प्रचलित कानुनबमोजिम सारभूत रूपमा सही र यथार्थ अवस्था चित्रण गर्दछ।

२. कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार

२.१.नगरपालिकाले अन्तरसरकारी अख्तियारी, आन्तरिक आय तथा विविध कोष लगायतको वित्तीय विवरण महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानको ढाँचा पूर्ण रूपमा प्रयोग गरी वित्तीय विवरण तयार गरेको छैन।

२.२ नगरपालिकाको लेखापरीक्षणबाट रु २ करोड ७१ लाख ८५ हजार बेरुजू देखिएकोमा प्रतिक्रियाबाट रु ४ लाख १४ हजार फस्र्यौट भई असुल गर्नुपर्ने रु ४ लाख ६६ हजार , प्रमाण कागजात पेस गर्नुपर्ने रू २५ लाख ९२ हजार , नियमित गर्नुपर्ने रु २ करोड ३ लाख ७ हजार र पेश्की बाँकी रु ३४ लाख ५ हजार गरी जम्मा रु २ करोड ६७ लाख ७१ हजार बाँकी रहेको छ। गत वर्षसम्म कायम बेरुजू रु ३० करोड ५० लाख २३ हजारमा यसवर्षको थपसमेत हालसम्म अद्यावधिक बेरुजू रु ३३ करोड १७ लाख ९४ हजाँर बाकी रहेको छ। बेरुजु वर्गीकरण, अद्यावधिक बेरुजु स्थिति र बेरुजु सम्परीक्षणको बेहोरा यसैसाथ संलग्न छ।

२.३. आम्दानी तथा खर्चको स्रेस्ता नगदमा आधारित लेखा प्रणाली अवलम्बन गरेकोले नगरपालिकाको पेस्की बाहेक सम्पत्ति तथा दायित्व यकिन हुने कुनै जानकारी खुलाएको छैन। हाम्रो लेखापरीक्षण कार्य नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेका सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड,मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुनबमोजिम गरिएको छ। वित्तीय विवरण तयार गर्ने स्थानीय तहसँग हामी स्वतन्त्र छौँ। त्यसैगरी स्वीकृत आचारसंहिताको पालना गरी कार्यसम्पादन गरेका छौँ।लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त गरेका लेखापरीक्षण प्रमाणहरू हाम्रो राय व्यक्त गर्ने आधारका लागि पर्याप्त र उपयुक्त छन् भन्ने कुरामा कार्यालय विश्वस्त छ।

३. अन्य बेहोरा- लेखापरीक्षणबाट ऐन नियमको परिपालना, आन्तरिक नियन्त्रण व्यवस्था, स्थानीय वित्त व्यवस्थापन,सम्पत्तिको संरक्षण, स्रोत साधनको प्राप्ति र उपयोग, शासकीय प्रवन्ध, स्रोत सुनिश्चितता र बजेट व्यवस्थापन र विकास प्रशासन र सोको कार्यान्वयन, अनुदान वितरण तथा अनुगमन, सेवा प्रवाह, स्थानीय प्रशासन, जवाफदेहिता र सुशासन लगायतका विषयमा सुधार गर्नुपर्ने देखिन्छ।

नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानबमोजिम सही र यथार्थ हुने गरी वित्तीय प्रतिवेदन तयार गर्ने तथा जालसाजी वा अन्य गल्तीका कारण वित्तीय प्रतिवेदन सारभूतरूपमा गलत आँकडारहित स्वरूपमा बन्ने गरी आवश्यक आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागू गर्ने जिम्मेवारी स्थानीय सरकारमा रहेको छ। नगर कार्यपालिका, नगरप्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत,नगरपालिकाको वित्तीय प्रतिवेदन प्रक्रियाको अनुगमनका लागि जिम्मेवार रहेका छन्।

५. वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षणउपर लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

वित्तीय प्रतिवेदन समग्रमा जालसाजी वा त्रुटिका कारण सारभूत रूपमा गलत आकडा रहित रहेको छ भनी यथोचित आश्वस्तता प्राप्त गरी राय सहितको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो। लेखापरीक्षणमा यथोचित आश्वस्तताले उच्च स्तरको आश्वस्तता प्रदान गरेको हुन्छ। लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेको नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मान, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम लेखापरीक्षण कार्य सम्पादन गरिएको छ। यसरी लेखापरीक्षण गरिएको अवस्थामा समेत आन्तरिक नियन्त्रण र वित्तीय प्रतिवेदनको प्रकृति, लेखापरीक्षणका विधि तथा लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न लागेको समय जस्ता लेखापरीक्षणका अन्तर्निहित सीमाहरूका कारण वित्तीय विवरण वा आर्थिक कारोबारमा भएका सबै प्रकारका जालसाजी वा त्रुटि पत्ता लाग्न सक्ने निश्चितता हुदैन। वित्तीय विवरणका उपयोगकर्ताले सामान्यतया गर्ने आर्थिक निर्णयमा फरक पार्ने अवस्था देखिएका जालसाजी वा त्रुटिका एक वा समग्र सूचनालाई सारभूत रूपमा गलत आकडा मानिएको छ।

(श्रीकुमार राई)
नायब महालेखापरीक्षक

बेरुजु वर्गीकरण

चालु वर्षको बेरुजु

प्रारम्भिक बेरुजु			प्रतिक्रियाबाट संपरीक्षण			प्रतिक्रियाबाट थप बेरुजु रकम	बाँकी बेरुजु			बेरुजु						
										असुल गर्नुपर्ने	नियमित गर्नुपर्ने					पेस्की
दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम		दफा संख्या		रकम	असुल गर्नुपर्ने	अनियमित भएको	प्रमाण कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा	पेस्की
सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती			सैद्धान्तिक	लगती								
५८	१९१	२,७१,८५,३१०	०	३३	४,१४,३६३	०	५८	१५८	२,६७,७०,९४७	४,६६,२३९	२,०३,०७,४५९	२५,९२,२७६	०	०	२,२८,९९,७३५	३४,०४,९७३

अद्यावधिक बेरुजू स्थिति

जिल्ला	गत वर्ष सम्मको बाँकी	समायोजन	यो वर्ष संपरीक्षण	बाँकी बेरुजु	यो वर्ष सम्परीक्षणबाट कायम बेरुजु	यो वर्षको बेरुजु	कुल बेरुजु बाँकी
सुनसरी	३०५०२३१६५	०	०	०	०	२,६७,७०,९४७	३३१७९४११२

बेरुजु सम्परीक्षणको विवरण

क्र.सं	आर्थिक वर्ष	बेरुजुको दफा	बेरुजुको व्यहोरा	सम्परीक्षण भएको रकम
१	२०८१/८२	३१.६०	शिक्षा तर्फ	७१,३२२
२	२०८१/८२	२८.४०	विज्ञापन कर	१८,८४५
३	२०८१/८२	५०	मु अ कर समायोजन पेश	२,९२,०९६
४	२०८१/८२	३४	दोहोरो भत्ता असुली	२२,१००
५	२०८१/८२	३७	अध्ययन विदामा पोशाक भत्ता	१०,०००
जम्मा				४,१४,३६३

बराहक्षेत्र नगरपालिका, सुनसरी

(८०११४४०३३००)

बराह नगरपालिका , सुनसरी

परिचय

१ **परिचय**

(क) कार्यालय परिचय : सुनसरी जिल्लाको उत्तर पश्चिममा पर्ने वराहक्षेत्र नगरपालिका नेपालको स्थानीय तह पुनंसरचना आयोगको सिफारिस बमोजिम २०७३ सालमा स्थापना भएको हो ।यस नगरपालिकाको नाम पूर्वको प्रसिद्ध तिर्थस्थल प्राचिन कौशिकी नदीको तटमा अवस्थित वराहक्षेत्र देवस्थलको नामबाट नामाङ्करण गरिएको छ । मिति २०७४ फाल्गुण २४ गते नेपाल सरकारले प्रथम नगर सभाको निर्णय र सिफारिसको आधारमा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी यस नगरपालिकाको नाम संसोधन गरी वराहक्षेत्र नगरपालिका नामाङ्करण गरिएको छ्यो नगरपालिकाको सिमाना पूर्वमा रामधुनी नगरपालिका, उत्तरमा धरान उप- नगरपालिका र धनकुटाको साँगुरीगढी गाउँ पालिका, दक्षिणमा भोक्राहा नरसिँह गा.पा. र कोशी गा.पा. पश्चिममा उदयपुरको बेलका नगरपालिका रहेको छ । २२२.०९ बर्ग किमी क्षेत्रफलमा रहेको यो नगरपालिकामा २०७८ को जनगणनाको प्रारम्भिक अनुसार ९२ हजार जनसंख्या रहेको छ ।

(ख) लेखापरीक्षणको उद्देश्य :- लेखापरीक्षण गरिने निकायको वित्तीय विवरण तथा कारोबारको परीक्षण गरी उचित आश्वस्तता (Reasonable Assurance) प्रदान गर्नु वित्तीय लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो । यस कार्यालयको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को सबै प्रकारका आर्थिक कारोबारको परीक्षण एवं प्रचलित कानुनको परिपालनाको मूल्याङ्कन गरी प्रतिवेदन गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ।

(ग) लेखापरीक्षणको क्षेत्र र अवधि :- यस कार्यालयको विनियोजन, राजस्व, धरौटी, कोष तथा अन्य आय-व्यय, मौज्दात हिसाब, वित्तीय व्यवस्थापन, कार्यक्रम सञ्चालन, जिन्सी व्यवस्थापन, जनशक्ति व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाह लगायत आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सञ्चालित क्रियाकलापलाई लेखापरीक्षण क्षेत्रमा समावेश गरिएको छ । स्थलगत लेखापरीक्षणको अवधि २०८२ ।०९।१६ देखि २०८२ ।१०।२९ सम्म रहेको छ ।

(घ) लेखापरीक्षण विधि :- लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड तथा मार्गदर्शनमा नमुना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा कार्यालयले स्वीकृत गरेको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजनाका आधारमा निकायको आन्तरिक नियन्त्रणको परीक्षण तथा विश्लेषणात्मक र विस्तृत परीक्षण विधि अवलम्वनबाट लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । लेखापरीक्षण गर्दा देखिएका व्यहोरा सम्बन्धमा कार्यालय प्रमुख तथा लेखा प्रमुख लगायतका पदाधिकारीहरूसँग छलफल सम्पन्न गरी कायम भएका व्यहोराहरू यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छ ।

(ङ) लेखापरीक्षणको सीमा :- लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, २०७७ तथा मार्गदर्शनमा नमुना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले नेपाल लेखापरीक्षण व्यवस्थापन प्रणाली (NAMS) अवलम्बन गरी स्वीकृत भएको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजना, लेखापरीक्षण गरिएको निकायबाट पेश भएका लेखा एवं सोसँग सम्बन्धित कागजात, विवरण, लिखित प्रतिनिधित्व पत्र, लेखापरीक्षण अनुबन्ध पत्र समेतको आधारमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । आम्दानी तथा खर्चलाई नतिजासँग तुलना गरी विश्लेषण गर्नका लागि पर्याप्त भौतिक एवं स्थलगत अवलोकन गर्न कठिनाइ, समय सीमा, स्रोतको उपलब्धता, प्रमाणको प्रकृति तथा पहुँच जस्ता अन्तर्निहित जोखिमहरु सीमाको रुपमा रहेका छन् । सारभूत रूपमा उल्लेखनीय नदेखिएका व्यहोरालाई प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छैन ।

(च) आर्थिक कारोबारको स्थिति :- कार्यालयको, आय – व्ययतर्फ रु.३ अर्व ९० लाख ५० हजारको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । सो को विस्तृत विवरण अनुसूची -१ मा संलग्न छ ।

(छ) लेखापरीक्षणमा परीक्षण गरिएका मुख्य विषयहरु :- लेखापरीक्षण योजना अनुसार परीक्षण गरिएका विषयहरु अनुसूची – २ मा संलग्न छ ।

लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोराहरु

२ **एकीकृत वित्तीय प्रतिवेदन**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७६(२) मा स्थानीय तहले महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत ढाँचामा लेखा राख्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ। पालिकाले महालेखापरीक्षकबाट २०७९।८।२० मा स्वीकृत सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान(NPSAS) अनुसार लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन गर्नुपर्छ।पालिकाको आर्थिक कारोवारको लेखाङ्कन गर्न स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (सुत्र) प्रयोगमा रहेको छ।पालिकाले वर्षभरी गरेको सम्पूर्ण आर्थिक कारोवारको लेखाङ्कन स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत आर्थिक विवरण (म.ले.प.फा.नं २७०)प्रणालीबाट स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत आर्थिक विवरण तयार गरेको छ ।तर पालिकाले सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण, एकीकृत स्वास्थ्य पूर्वाधार विकास कार्यक्रम एवं अन्तरसरकारी अख्तियारी मार्फत् खर्च भएका कारोवार सुत्रमा लेखाङ्कन गरेको देखिदैन । पालिकाले उपलब्ध गराएको स्थानीय सरकारको कोष प्राप्ति र भुक्तानीको स्वीकृती वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.न. २७०) सम्वन्धमा निम्नानुसार देखिएको छ।

आय तर्फ			व्यय तर्फ		
विवरण	रकम	रकम	विवरण	रकम	रकम
शुरु मौज्दात		१२७१३७६४७.५४	चालु खर्च		५४०,७२०,१७३.१६
१ स्थानीय संचित कोष	७२,११७,७५०.०१		१ पालिका तर्फ	१४५,५६६,१२३.११	
२ धरौटी खाता	१४,३८०,११२.३७		२ संघीय सशर्त	३९२,३२८,०५०.०५	
३ कर्मचारी कल्याण कोष खाता	२४,८०९,८९०.३६		३ संघीय विशेष	०	
४ अपाङ्गता रोकथाम तथा न्यूनीकरण	२,६१३,७७०.६१		४ प्रदेश सशर्त	२,८२६,०००.००	
५ लागत सहभागिता कार्यक्रम	२,३३८,९३५.००		५ प्रदेश विशेष	-	
६ वेरुजु दाखिला खाता	९,४०२,२०५.००		पूँजीगत खर्च		३७३,३७२,०००.८२
७ लैंगिक हिंसा निवारण कोष	४५०,०००.००		१ पालिका तर्फ	३१२,१०८,७०७.९४	
८ स्वास्थ्य क्षेत्रमा सुधार	२१०,०००.००		२ संघीय सशर्त	१९,८२७,४६६.३०	
९ सडक बोर्ड कार्यक्रम	८३,३६८.३०		३ संघीय विशेष	-	
१० प्रकोप व्यवस्थापन कोष	७३१,६१५.८९		४ संघीय समपुरक	१४,९९८,५९१.०९	
यस वर्षको आय			५ प्रदेश सशर्त	१३,४३७,२३५.४९	
१ आन्तरिक आय		६४,५३३,०९१.८९	६ प्रदेश विशेष	-	
२ वित्तीय हस्तान्तरण (संघ)		७९५,४१६,८९८.८८	७ प्रदेश समपुरक	१३,०००,०००.००	
क) समानीकरण अनुदान	१७४,५२७,५२०.००		अन्तर सरकारी अख्तियारी (संघ)		४१२,५१४,९२३.९७
ख) राजश्व बाँडफाँड	१५०,००५,३७८.८८		१ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम	३९८,०५२,५००.००	
ग) सशर्त	४५५,८८४,०००.००		२ पर्यटन	४३२,५३६.५५	

अनुदान			पूर्वाधार विकास		
घ) समपुरक कोष	१५,०००,०००.००		३ स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार चालु	८,५९३,०८९.४७	
ङ) विशेष अनुदान	०		४ स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार पूँजीगत	५,४३६,७९७.९५	
३ वित्तीय हस्तान्तरण (प्रदेश)		५२,६९९,२६७.९३	धरौटी फिर्ता तथा सदरस्याहा		७,३७४,१३०.६५
क) समानीकरण अनुदान	१२,२६०,०००.००		कार्य संचालन कोषबाट भएको खर्च		४२,२९३,१७८.८६
ख) राजश्व बाँडफाँड	१०,९८३,२६७.९३		अपाङ्गता रोकथाम तथा न्यूनिकरण	२,७८७,००५.००	
ग) सशर्त अनुदान	१६,४५६,०००.००		लागत सहभागिता	२३,६७४,१२१.००	
घ) समपुरक कोष	१३,०००,०००.००		वेरुजु दाखिला	१०,००९,१६५.००	
ङ) विशेष अनुदान	-		स्वास्थ्य क्षेत्रमा सुधार	३,६४५,०००.००	
४ अन्तर सरकारी अख्तियारी (संघ)		४१२,५१४,९२३.९७	राजश्व ठेक्काको मू.अ.कर दाखिला	१,७७४,१३०.३६	
क) सामाजिक सुरक्षा	३९८,०५२,५००.००		प्रकोप व्यवस्थापन	४०३,७५७.५०	
ख) पर्यटन पूर्वाधार विकास आयोजना	४३२,५३६.५५		अनुदान फिर्ता		४३,९२२,६५७.०७
ग) स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार चालु	८,५९३,०८९.४७		१ संघ तर्फ		
घ) स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार पूँजीगत	५,४३६,७९७.९५		क) सशर्त अनुदान	४३,७२८,४८३.६५	
५ धरौटी खाता ग३		८,६४६,४९५.२७	ख) विशेष अनुदान	-	
६ कर्मचारी कल्याण कोष		४,०००,०००.००	ग) समपुरक अनुदान	१,४०८.९१	
७ लागत		३१,७५५,७१२.१४	२ प्रदेश		

सहभागिता कार्यक्रम			तर्फ		
८ अपाङ्गता रोकथाम तथा न्यूनिकरण		५००,०००.००	क) सशर्त अनुदान	१९२,७६४.५१	
९ स्वास्थ्य क्षेत्रमा सुधार कार्यक्रम		३,५००,०००.००	ख) विशेष अनुदान	-	
१० सडक बोर्ड कार्यक्रम		३,५७४,६४६.००	ग) समपुरक अनुदान	-	
११ सामाजिक विकास मन्त्रालय कोशी प्रदेश		२५०,०००.००	अन्तीम मौज्दात		८४,३३१,६१९.०९
			1 संचित कोष	२४,३४३,५०४.६६	
			२ धरौटी	१५,६५२,४७६.९९	
			३ लागत सहभागिता	१०,६९२,९६४.००	
			४ कर्मचारी कल्याण कोष	२८,८०९,८९०.३६	
			५ लैंगिक हिंसा निवारण कोष	४५०,०००.००	
			६ अपाङ्गता रोकथाम तथा न्यूनिकरण	३२६,७६५.६१	
			७ प्रकोष व्यवस्थापन	३३३,००३.१७	
			८ स्वास्थ्य क्षेत्रमा सुधार	६५,०००.००	
			९ सडक बोर्ड कार्यक्रम	३,६५८,०१४.३०	
जम्मा		१,५०४,५२८,६८३.६२	जम्मा		१,५०४,५२८,६८३.६२

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा २ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

३ बजेट सीमा निर्धारण समीति

स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६(१) बमोजिम पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय, राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम, अनुदान, ऋण र अन्य आयको प्रक्षेपण तथा सोको सन्तुलित वितरणको खाका र बजेट सीमा निर्धारण गर्न ७ सदस्यीय स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति गठन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। उक्त समितिले आयको प्रक्षेपण, साधनको सन्तुलित वितरणको

खाका, बजेटको कूल सीमा, बजेटको क्षेत्रगत सीमा निर्धारण, बजेट तथा कार्यक्रमको प्रथमिकिकरण, विषयक्षेत्रगत बजेट तर्जुमा मार्गदर्शन तय गर्नुपर्ने जस्ता कार्यहरु बैशाख १० गते भित्र सम्पन्न गरिसक्नुपर्ने र बजेट प्रक्षेपण गर्दा बजेट वर्षपछिको थप दुई वर्षको समेत प्रक्षेपण तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। साथै आगामी आर्थिक वर्षको बजेट सीमा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले बैशाख १५ गतेभित्र पालिकाका विषयगत शाखा तथा वडा समितिलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने कानुनी व्यवस्था छ। पालिकाले त्यस्तो समिति गठन गरेको देखिएन। ऐनमा व्यवस्था भएअनुसार बजेट सीमा लगायत क्षेत्रगत विषय समेटी बजेट प्रक्षेपण सम्बन्धी नियम तथा कार्यविधि तर्जुमा एवं सोको पालना गर्न सम्बन्धित पदाधिकारीको ध्यान जानुपर्दछ।

४ बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६७(१) मा ४ सदस्यीय बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति गठन गरी आगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, बजेट तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, विषय क्षेत्रगत कार्यक्रम, योजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिई आपसी तादाम्यता तथा परिपूरकता कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले समिति गठन गरेको भएता पनि आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, कार्यक्रमबीच परिपूरकता कायम गर्न कुनै मापदण्ड तथा कार्यविधि तयार गरेको नदेखिएकोले बजेट तर्जुमा गर्दा ऐनमा भएको व्यबस्थाको परिपालनामा ध्यान दिनुपर्दछ।

५ बजेट पेश,पारीत र अख्तियारी

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ मा स्थानीय तहले आगामी आर्थिक वर्षको राजस्व र व्ययको अनुमान कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराई असार १० गते भित्र सभामा पेश गर्ने र यसरी पेश भएको बजेट छलफल गरी असारमसान्त भित्र सभाबाट पारित गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। सोही ऐनको दफा ७३ मा सभाबाट बजेट स्वीकृत भएको ७ दिनभित्र स्थानीय तहका प्रमुखले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यस पालिकाको बजेट सम्वन्धि ब्यहोरा निम्नानसार रहेको छ ।

विवरण	विवरण/ रकम
उपप्रमुखको नाम	नन्द कुमारी सुनुवार
बजेट पेश मिति	२०८१/03/१०
बजेट पारित मिति	२०८१/०३/१०
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतलाई अख्तियारी दिएको मिति	२०८१/०४/०२
पारित रकम	९९६५७६१५०.००

ऐनमा तोकिएको अवधि भन्दा १६ दिन ढिलो गरी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गरेको देखियो। ऐनमा निर्धारित अवधि भित्र खर्च गर्ने अख्तियारी दिई आर्थिक वर्ष भित्र सबै काम सम्पन्न गरिसक्ने गरी बजेट, कार्यक्रम र योजना व्यवस्थापन गर्नु पर्दछ ।

६ बार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट कार्यान्वयन

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४(६) मा पालिकाले योजना तर्जुमा गर्दा योजनाको सम्भाव्यता अध्ययनको आधारमा स्रोत साधनको पूर्वानुमान, आयोजनाको प्राथमिकीकरण, योजना कार्यान्वयन तालिका र अनुगमन मूल्याँकन योजना समेत तयार गर्नुपर्ने तथा आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रमको प्रस्ताव तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाको आ.व. २०८१।८२ को बार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा समावेस भएका तर सो नीति तथा कार्यक्रम अनुसार विनियोजन ऐन (बजेट) मा समाबेश नभएको र बजेटमा समाबेश भएका योजना/कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको देखिएन । नीति तथा कार्यक्रममा उल्लेखित विषयहरुलाई प्राथमिकतामा राखेर बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिनुपर्दछ ।

(क) बजेट (विनियोजन ऐन) मा समाबेश नभएका नीति तथा कार्यक्रम

क सं	नीति तथा कार्यक्रमको बुँदा नं	नीति तथा कार्यक्रमको वेहोरा
१	सार्वजनिक सेवा र सुशासन प्रवर्द्धन सम्वन्धि (३)	नगरसभा संचालन कार्यविधि २०७४ मा उल्लिखित मर्यादा पालन सम्वन्धि विषयहरुको पालनालाई जोड दिईनेछ।साथै जननिर्वाचित प्रतिनिधिहरुका लागि आचारसंहिताको परिपालनामा जोड दिईनेछ
२	सार्वजनिक सेवा र सुशासन प्रवर्द्धन सम्वन्धि (२२)	बराहक्षेत्र नगरपालिका भित्र रहेका करारका कर्मचारीहरुलाई सामाजिक सुरक्षाकोषमा समावेश गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
३	खानेपानी तथा सरसफाई सम्वन्धि (७)	स्थानियस्तरको फोहोरबाट कम्पोष्ट मल तथा जैविक ब्याक्टेरियापुक्त झोल उत्पादनकर्तालाई लाग्ने शुल्कमा १०० प्रतिशत मिन्हा गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
४	वन वातावरण भूमि तथा भु संरक्षण सम्वन्धि (१०)	नगरपालिकाभित्र ऐलानी जग्गामा निर्मित र निर्माणाधिन संरचनाहरुको खरीद बिक्री तथा उपयोग गर्दा भू-उपयोग शुल्क लिने नीति लिईनेछ । सो भु-उपयोग करको दर राजश्व परामर्श समीतिले तोके बमोजिम हुनेछ ।

(ख) बजेट (विनियोजन ऐन) मा समावेश भई कार्यान्वयन नभएका योजना/ कार्यक्रम

क सं	बजेट (विनियोजन ऐन) मा समावेश योजना	कार्यान्वयमा रहेका योजना/ कार्यक्रमको संख्या
	४६६	३१५

नीति तथा कार्यक्रममा उल्लेखित विषयहरुलाई प्राथमिकतामा राखी बजेटमा समावेश गर्ने र बजेटमा समाबेश भएका योजना/ कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने व्यबस्था हुनुपर्दछ ।

७ क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थिति

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को ६६ र ६७ मा स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बिषयक्षेत्रगत बजेटको सीमा निर्धारण गर्ने र सोही सीमा भित्र रहि बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकिकरण गरी बजेट तर्जुमा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार यो वर्षको क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थिति देहायअनुसार रहेको देखियो।

क्र.सं.	क्षेत्र/ उप क्षेत्र	विनियोजन	खर्च	खर्च प्रतिशत
१	आर्थिक विकास	२७,१२,१००.००	३,६९,३५,७५७.७१	९२.३
२	सामाजिक विकास	१५,१४,६६,६००.००	४७,६९,८१,३३३.३०	९०.०२
३	पूर्वाधार विकास	१,७९,९८,५००.००	१९,६८,९२,७९३.०२	८५.०३
४	सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र	४,२५,०००.००	१,६२,९४,१५६.१३	८८.६९
५	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	६,१३,१७,९००.००	१८,६९,८८,१३३.८२	९३.२७
कुल जम्मा		२३,३९,२०,१००.००	९१,४०,९२,१७३.९८	८९.५९

पालिकाले आफ्नो आवधिक योजना बनाई दिगो विकासका अल्पकालिन तथा दिर्घकालिन लक्ष्य तय गरी बजेट कोडिङ मार्फत प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा बजेट विनियोजन गरी खर्च गर्नुपर्दछ।

८ योजना प्राथमि्कीकरण

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ को दफा २४ मा स्थानीय तहले आवधिक योजना बनाई लागू गर्नुपर्ने उल्लेख गरेको छ । स्थानीय तहले योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ को दफा ५.२.४ सँग सम्बन्धित अनुसूची ३ मा आयोजना प्राथमिकीकरणका आधारहरू गरिवी निवारण, उत्पादनमूलक, रोजगारी, लागत सहभागिता, स्थानीय स्रोत र साधन, समावेशी विकास, दिगो र वातावरण संरक्षण र भाषिक र सांस्कृतिक विकास उल्लेख गरेको छ र सोही अनुसार गणना गरी प्राथमिकता आधारमा योजना छनौट गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। तर पालिकाले आर्थिक वर्ष २०८१।८२ मा निम्नाअनुसार ७ वटा वडाको लागि १२८ वटा वडागत र पालिकास्तरका कुल २०० योजनामा वजेट विनियोजन गरेको छ।

क्र.स	कार्यक्रमको नाम	योजना संख्या	रु २० लाख माथिका योजना संख्या	रु ५ लाख देखी २० लाखसम्मका योजना संख्या	रु ५ लाख भन्दा कमका योजना संख्या
१	नगर स्तरीय	२००	१४	९३	९३
२	वडा स्तरीय	१२८	०	१७	१११
	जम्मा	३२८	१४	११०	२०४

साना तथा टुक्रे योजनामा बजेट विनियोजन गर्दा दिर्घकालिन उपलव्धि नहुँने हुँदा यस्ता कार्यमा नियन्त्रण गरी दिगो प्रतिफल प्राप्त हुने योजना छनौटलाई प्राथमिकतामा राखिनुपर्दछ ।

९ त्रैमासिक पुँजीगत खर्च

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३५ बमोजिम बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने कार्यालयले त्रैमासिक प्रगति विवरण वनाई कार्यसम्पादन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार त्रैमासिक पुँजीगत खर्चको स्थिति देहाय बमोजिम छ ।

बजेट उपशिर्षक	कुल खर्च	त्रैमासिक खर्च				आषाढ महिनाको खर्च		
		प्रथम	दोस्रो	तेश्रो	चौथो			
पुँजीगत खर्चतर्फ	३७३३७२०००	१६२५९७८२	३७३१५८02	८३,८५९,३५०	२३,५९,३७,०६६	१४,१९,७८,५२९.		
प्रतिशत	१००	४.३५	10	२२.४६	६३.१९	३८.0२		

जस अनुसार यो वर्ष पुँजीगततर्फ रू ३७,३३,७२,००० खर्च भएकोमा प्रथम त्रैमासिकमा रू १,६२,५९,७८२ अर्थात 4.३५ प्रतिशत, दोस्रो त्रैमासिकमा रू ३,७३,१५,८०2.अर्थात १० प्रतिशत, तेस्रो त्रैमासिकमा रू ८,३८,५९,३५० अर्थात २२.४६ प्रतिशत र चौथो त्रैमासिकमा रू २३,५९,३७,०६६अर्थात ६३.१९प्रतिशत खर्च गरेको देखियो। यसरी नै आषाढ महिनामा मात्र रू १४,१९,७८,५२९.अर्थात ३८.0२ प्रतिशत खर्च देखिनुले बर्षान्तमा आएर खर्चको चाप बढेको देखिएकाले सन्तुलित खर्च व्यवस्थापन भएको देखिएन। स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार त्रैमासिक रुपमा सन्तुलित हुने गरी खर्च व्यवस्थापन गरिनुपर्दछ। वर्षान्तमा हतारमा काम गराउँदा कामको गुणस्तरमा असर पर्ने देखिएकोले नियममा भएको व्यवस्था अनुरुप बर्षान्तमा खर्च गर्ने परिपाटीमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।

१० आन्तरीक नियन्त्रण प्रणाली

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ वमोजिम आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले सो अनुसार आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरेको देखिएन।आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको प्रमुख उद्देश्य अनुसार पालिकाले निर्धारित विधि र प्रक्रिया अनुसार कार्यसम्पादन गरी लक्ष्य प्राप्त गर्नुपर्नेमा सो नभएको, सम्भावित जोखिमहरूको समयमै पहिचान, रोकथाम र नियन्त्रण प्रभावकारी हुन नसकेको, कार्य सञ्चालन व्यवस्थित, सिलसिलावद्ध हुन नसकेको, स्रोत साधन र सम्पत्तीको उपयोगमा मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता ल्याउन नसकेको, प्रचलित ऐन, नियम लगायतका कानूनी व्यवस्था तथा कार्यविधिको पालनामा प्रभावकारिता आउन नसकेको, वित्तीय जिम्मेवारी र अनुशासन कायम गरी वित्तीय पारदर्शिता र जवाफदेहिता प्रबर्द्धन प्रभावकारी हुन नसकेको अवस्था समेत देखिएको छ । जसले गर्दा पालिकाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कमजोर रहेको र सोमाथि विश्वस्त हुन सक्ने अवस्था छैन । यसमा सुधारको लागि ऐनले तोकेबमोजिमको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली बनाई कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ । आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सम्बन्धमा देखिएका केही व्यहोरा देहायबमोजिम रहेका छन्:

वजेट व्यवस्थापन तर्फ

• स्थानीय तहबाट यस वर्ष संचालित कार्यक्रम तथा योजनाको कार्यान्यिवयन र सेवा प्रवाह समेतको वार्षिक कार्यक्रम अनुसारको प्रगति तयार नगरेको,

• दिगो बिकास लक्ष्य (२०१६-३०)लाई कार्यान्वियन गर्ने सन्दर्भमा लक्ष्यलाई आन्तरिकीकरण गर्न एकीकृत दिर्घकालिन योजना तयार नगरेको र मध्यकालीन लक्ष्यहरू तोकि मूल्याङ्कन नगरेको,

• अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ बमोजिम मध्यकालीन खर्च संरचना तयार गर्नुपर्नेमा स्थानीय तहले सो

बमोजिमको मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गरेको नदेखिएको,

• आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को अनुसूची -११ बमोजिम स्थानीय तहले एक आर्थिक वर्ष भित्र भएको आर्थिक कारोवारको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरेको नदेखिएको,

• पालिकाले आयोजना वा कार्यक्रम छनौट गर्दा उपभोक्ता समितिको तर्फबाट नगद लागत सहभागिता जुटाई त्यस्ता आयोजनालाई प्राथमिकता दिएको नदेखिएको,

• शहरीकरण भैरहेका स्थानलाई मध्यनजर राख्दै फोहोरमैला व्यवस्थापन स्थल पहिचान एवं कार्ययोजना तयार गरेको नदेखिएको,

खरिद व्यवस्थापनतर्फ

• उपभोक्ता समितिबाट सम्झौता बमोजिमको समय, लागत र गुणस्तरमा कार्य सम्पन्न हुन नसकेमा सोको मूल्याङ्कन नगरेको,

• पालिकाले कार्यक्रमगत तथा योजनागत खाता राख्ने नगरेको,

• पालिकाले पालिका अन्तर्गतका सडकहरू मर्मत गरेको अभिलेख नराखेको,

• सञ्चालित योजनाहरुको उपभोक्ताको योगदान र कार्य सम्पादन लगायतका विषयमा स्पष्ट गरी सरोकारवाला सहितको सार्वजनिक सुनुवाई र सार्वजनिक परीक्षणलाई अनिवार्य गरिएतापनि त्यसको कार्यान्वयन र उपयोग पृष्ठपोषणका लागि भएको नदेखिएको,

• स्थानीय तहले उपभोक्ता समितिमार्फत कार्य गराएकोमा निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने सामानको गुणस्तर परीक्षण गरेको नदेखिएको,

• स्थानीय तहले विगतमा परामर्शदाताबाट विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरेकोमा सोको कार्यान्वयन र अभिलेख अवस्था अद्यावधिक गरेको नदेखिएको,

• स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १३ अनुसार न्यूनतम दररेट निर्धारण गर्ने व्यवस्था अनुरुप जिल्ला दरलाई स्वीकृत गरेकोमा स्थानीय स्तरमा सहजै उपलव्ध हुने निर्माण सामाग्री-ढुङ्गा, वालुवा, गिट्टी, माटोलगायत र वनजन्य विभिन्न काठ दाउरा जस्ता सामाग्रीको दर सार्वजनिक निर्माणको खर्चमा मितव्ययी हुने गरी पुनरावलोकन गरेको देखिएन,

• पालिकाले विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरी कार्यान्वयन गरेका आयोजनाहरुको कार्यान्वयन अवस्था खुल्ने गरी एकीकृत रुपमा नापी किताब तयार गरेको देखिएन,

• सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १०(७)को अनुसूची १ अनुसार निर्माण कार्यको लागत अनुमान तयार गर्दा स्टाफ खर्चमा २ प्रतिशत र सानातिना अन्य खर्चमा २ प्रतिशत समावेश गरी तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा ठेक्का अनुसारको कन्टिन्जेन्सी खाता नराखेकोले उल्लेखित अनुसार खर्च भएको पुष्ट्याई हुने देखिएन,

• सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ (१२) अनुसार उपभोक्ता समितिवाट कार्यसम्पन्न भएका आयोजना तथा कार्यक्रमहरुको रेखदेख र मर्मत सम्भार गर्ने जिम्मेवारीसमेत तोकी दिगोपना र संरक्षणका आयोजनाको स्वामित्व उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्नेमा सो नगरेको,

• उपभोक्ता समितिलाई दिएको कामको अनुगमन पालिका र वडास्तरमा गर्ने गरिएतापनि अनुगमन प्रतिवेदन पुर्ण रुपमा तयार नगरेको र अनुगमनको क्रममा प्रतिवेदन फारम प्रत्येक योजनामा कस्ता कैफियत देखिए र सोको सुधारका लागि के कस्ता प्रयास भए पुष्ट्याई हुने अवस्था उल्लेख नगरेको,

• सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १४९. मा हरेक खरिद कारवाहीको छुट्टै फाइल खडा गरी नियम १४९.(२) मा उल्लिखित कागजातहरु संलग्न राख्नुपर्ने, नियम १४९(३) मा उक्त अभिलेख खरिद कारवाही टुङ्गो लागेको कम्तिमा सात वर्षसम्म सुरक्षित राख्नुपर्ने व्यबस्था रहेकोमा सो अनुसार सबै अभिलेख अद्याबधिक गरी राखेको पाइएन,

शिक्षातर्फ

• स्थानीय तहले विद्यालय अनुगमन गर्ने मापदण्ड तयार गरी नियमित अनुगमन गर्ने र अनुगमन प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था नगरेको,

• कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका मा IEMIS मा प्रविष्ट तथ्याङ्कलाई कक्षागत विद्यार्थीहरूको यथार्थ तथ्याङ्कसँग सत्यापन (भिडान) गराइ शिक्षा अधिकृतबाट प्रमाणित गरी सोका आधारमा विद्यालयहरूलाई अनुदान निकासा दिनुपर्नेमा कक्षागत विद्यार्थीहरूको यथार्थ तथ्याङ्कसँग सत्यापन गर्ने व्यवस्था कार्यान्वयन पूर्ण रूपमा नभएको,

• संस्थागत विद्यालयहरूमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको तथ्यांक शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (IEMIS) मा अद्यावधिक नगरेको,

• शिक्षा नियमावली, २०५९ को परिच्छेद ३ नियम १६ (झ) र (ञ) मा शिक्षा सेवा आयोगबाट नियुक्ति वा बढुबाको लागी सिफारिस भई

आएका शिक्षकलाई नियुक्त गर्ने, सामुदायिक तथा सरकारी विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकको नोकरी तथा अन्य विवरण अभिलेख अद्याबधिक गरि राख्नुपर्नेमा नियमावलीको व्यवस्था अनुसारका उक्त अभिलेखहरु व्यवस्थित गरि राखेको नदेखिएको,

• संस्थागत विद्यालयहरूको दर्ता, नवीकरण, शुल्क निर्धारण, अनिवार्य निशुल्क छात्रवृत्ति, वर्गीकरण, अनुगमन, लेखापरीक्षणको अबस्था र अभिलेख व्यवस्थित गरेको नदेखिएको,

विविधतर्फ

• कार्यालयले उद्देश्य प्राप्तिमा आइपर्ने सम्भावित जोखिमहरू पहिचान गरि निराकरणको प्रयास गरेको अभिलेख नराखेको,

• विषयगत क्षेत्रमा सञ्चालन हुने कार्यक्रममा बैठक भत्ता, भ्रमण भत्ता, तालिम, गोष्ठीतर्फ बढी केन्द्रीत भई उपभोग र वितरणमुखी रहेको देखिएको छ । साथै, दैनिक भ्रमण भत्ता अभिलेख खाता अद्यावधिक नरहेको तथा अनुगमन खर्च भुक्तानी गर्दा पदाधिकारी एवं कर्मचारीलाई एकै कार्यक्रममा प्रशिक्षक, अनुगमनकर्ता, संयोजक र प्रतिवेदकको भुक्तानी दिने गरिएबाट के कति कार्यक्रम र भुक्तानी दोहोरो पर्न गएको छ सो को यकिन गर्न सक्ने अवस्था नरहेको,

• सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, नियमावली तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन बमोजिम नागरिक वडापत्रमा उल्लिखित सेवाहरूको कार्यान्वयन स्थिति अनुगमन संयन्त्र तयार नगरेको तथा गुनासो व्यबस्थापन गरेको अद्याबधिक अभिलेख नराखेको,

• विविध खर्च गर्दा विभिन्न होटलका विल पेश भएता पनि कतिपय खर्चको पुष्टि हुने स्पष्ट उद्देश्य र यथार्थता प्रमाणित हुने प्रमाण संलग्न नगरेको,

• विषयगत क्षेत्रमा सञ्चालन हुने कार्यक्रममा बैठक भत्ता, भ्रमण भत्ता, तालिम, गोष्ठीतर्फ बढी केन्द्रित भई वितरणमुखि रहेको,

• यस स्थानीय तहमा समाहित भएका साविक गाउँविकास समितिको नाममा रहेको पेश्की तथा बेरूजुको अभिलेख समायोजन भएको स्थानीय तहमा कायमगरी नियमानुसार असुल फर्स्यौट तथा सम्परीक्षण कार्य नगरेको,

• राजस्व संकलन सम्बन्धमा सुचना प्रबिधिको प्रयोग गरी सबै कारोबार बैकिङ्ग प्रणाली मार्फत नगरेको,

• खर्चको स्पष्ट उद्देश्य र यथार्थता प्रमाणित हुने आवश्यक प्रमाण संलग्न गरेर खर्च गर्ने र बिल भरपाई सहित पर्याप्त प्रमाण र आधार समावेश गरी सबै कार्यक्रममा खर्च गर्ने गरेको नदेखिएको,

• पालिकाले आर्थिक वर्षको समग्र आर्थिक कारोवारको वार्षिक प्रतिवेदन तयार नगरेको, कार्यक्रमगत तथा योजनागत खाता नराखेको, संचालित कार्यक्रम तथा योजनाको कार्यान्वयन र सेवा प्रवाह समेतको वार्षिक कार्यक्रम अनुसारको प्रगति तयार नगरेको,

• वातावरण संरक्षणको एकीकृत दीर्घकालीन योजना तयार गरेको देखिएन ।

• बेरुजु लगतका लागि तयार गरीएको म. ले. प. फाराम ८०१ देखि ८०५ सम्मका फाराम तयार गरी सो अनुरुप बेरुजुको अभिलेख नराखेको,

• सबै कर्मचारीहरुको कार्य विवरण वनाई लागू नगरेको,

• आर्थिक प्रशासन शाखामा भुक्तानीको लागि आवश्यक कागजपत्रसहित म.ले.प. फाराम नं 202 को ढाँचामा सम्बन्धित शाखाबाट भुक्तानी कारोवारको सिफारिस पत्र लिएर भुक्तानी दिनुपर्नेमा सबै भुक्तानी सो वेहोरा पालना गरेको पाइएन,

• आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायी नियमावली, २०७७ को नियम ३९.(५) बमोजिम सरकारी रकम खर्च गर्दा त्यस्तो खर्च पुष्टि गर्ने विल, भरपाई, प्रमाण र कागजात सम्लग्न हुनु पर्ने नियम ३९.(१०) बमोजिम खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन आबश्यक बिल भरपाई र कागजात सम्लग्न भए वा नभएको तथा रित पुगे नपुगेको जाँच गर्नुपर्नेमा भुक्तानीका सबै भौचरमा सो वेहोरा पालना गरेको पाइएन,

अतः पालिकाको कार्य सञ्चालन तथा व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीमा सुधारको लागि ऐनले तोके बमोजिमको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली बनाई कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ ।

११ कानुनको तर्जुमा र कार्यान्वयन

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहहरुले आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन तथा सोको अधिनमा रही नियम निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सक्ने व्यवस्था छ । यस पालिकाले हालसम्म ८८ कानुनहरु निर्माण गरी कार्यान्यिनमा ल्याएको छ। पालिकाले कानूनहरु निर्माण गरी सभा/कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरेतापनि उक्त

कानूनहरु राजपत्रमा प्रकाशन गरेको छैन। कानूनहरु राजपत्रमा प्रकाशन गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्दछ ।साथै कार्यान्वयनमा रहेका कानुनहरु पालिकाको बेभसाईट मार्फत सार्वजनिकरण गर्नुपर्दछ ।

विवरण	ऐन	नियमावली	कार्यविधि	निर्देशिका	नर्म्स	जम्मा
लेखापरीक्षण अवधिसम्म निर्माण भई कार्यान्वयनमा भएको कानून कार्यविधि निर्देशिका एवं नम्सको संख्या	२३	६५				८८

१२ **तलवी प्रतिवेदन**

निजामती सेवा ऐन २०४९, स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, शिक्षा ऐन, २०२८ तथा कोशी प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०८१ तथा कोशी प्रदेश स्थानीय सरकारी सेवा (संचालन तथा ब्यवस्थापन)ऐन, २०८० बमोजिम तलवी प्रतिवेदन पारित गराएर मात्र तलब खर्च लेख्नु पर्ने उल्लेख छ । पालिकाले यो वर्ष तलवी प्रतिवेदन पारित नगराई रु ४३८००००० खर्च लेखेको छ । तलबी प्रतिवेदन पारित नगरी खर्च लेख्दा बढी तलब भत्ता ग्रेड भुक्तानी हुन सक्ने तथा लेखापरीक्षणको क्रममा भुक्तानीको तुलना गर्न नसकिने भएकोले तलबी प्रतिवेदन पारित गराएर तलब भत्ता भुक्तानी गर्नुपर्दछ ।

१३ **संगठन र कर्मचारी व्यवस्थापन**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ बमोजिम स्थानीय तहको कार्यबोझ, राजस्व क्षमता, खर्चको आकार र स्थानीय आवश्यकता समेतलाई ध्यानमा राखी कर्मचारी समायोजन भएपछि मात्र संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणका आधारमा स्थानीय तहमा संगठन संरचना कायम हुने व्यवस्था छ।स्वीकृत दरवन्दीका रिक्त पदहरु सम्बन्धमा सेवा प्रवाहको स्थिति, प्रबिधिको उपयोग तथा सञ्चार र यातायातको थप सहजतासमेतलाई ध्यान दिई पद सिर्जना तथा पदपूर्तिलाई समयानुकुल बनाउनुपर्दछ।

क्र.सं.	स्वीकृत पद	संख्या	पदपूर्ति				रिक्त पद	कैफियत
			संघबाट समायोजन भएका	स्थानीय निकायमा भएका	आन्तरिक पदपूर्ति	जम्मा		
1	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	१	१			१		
2	अधिकृत सातौं/आठौं शिक्षा	१			१	१		
3	अधिकृत सातौं प्रशासन	३	१	१	१	३	०	
4	अधिकृत सातौं लेखा	१	१			१		
5	अधिकृत सातौं सिभिल	१		१		१		
6	अधिकृत सातौं जनस्वास्थ्य	१	१			१		
7	अधिकृत छैठौं प्रशासन	७	३	१	३	७	०	
8	अधिकृत छैठौं लेखा	१			१	१		
9	अधिकृत छैठौं आलेप	१				०	१	
10	अधिकृत छैठौं प्राविधिक	१			१	१		
11	अधिकृत छैठौं कृषि	१	१			१		
12	अधिकृत छैठौं पशु	१	१			१		
13	अधिकृत छैठौं शिक्षा	१			१	१		
14	अधिकृत छैठौं स्वास्थ्य प.हे.न.	१	१			१		
15	अधिकृत छैठौं स्वास्थ्य (निरीक्षक)	१	१			१		
16	अधिकृत छैठौं क.अ.	१		१		१		
17	सहायकस्तर पाँचौं प्रशासन	१		१		४	०	
18	सहायकस्तर पाँचौं कानून	१				०	१	
19	सहायकस्तर पाँचौं प्राविधिक	२			२	२	०	
20	सहायकस्तर पाँचौं कृषि/भेट/लापोडेडे	१	१			१		
21	सहायकस्तर पाँचौं कृषि प्रसार	१	१			१		
22	सहायकस्तर चौथो स.म.वि.नि.	२	२			२		
23	सहायकस्तर चौथो प्रशासन	६			५	५	१	
24	सहायकस्तर चौथो कृषि/लापोडेडे	१	१			१		
25	सहायकस्तर चौथो लेखा	१				०	१	
26	सहायकस्तर चौथो अमिन	१			१	१	०	
27	सहायकस्तर चौथो प्राविधिक	४			४	४	०	
		४८	१६	८	२०	४४	४	
	स्वास्थ्य तर्फ	संख्या	संघ	स्थानीय	आन्तरिक	जम्मा	रिक्त	

1	अधिकृत आठौं ज.हे.स. मे.अ.	२				०	२	
2	अधिकृत छैठौं हे.ई. सि.अ.हे.व.	७	१३			१३		
3	अधिकृत छैठौ क.न. सि.अ.न.मी. निरीक्षक	५	९			९		
4	सहायक पाँचौं ज.न. स्टाफ नर्स	२	१			१	१	
5	सहायक पाँचौ क.न. सि.अ.न.मी.	५	६			६		
6	सहायक पाँचौं हे.ई. हे.अ.	८	७			७	१	
7	सहायक चौथो क.न. अ.न.मी.	१	१			१		
8	ल्याव टेक्निसियन/असिस्टेन्ट	२	२			२		
9	का.स. (श्रेणीविहिन)/सरसफाई कर्मचारी	३	३			३	०	
		३५	४२	०	०	४२	४	

१४ दरवन्दी बाहिर करार कर्मचारी

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ मा स्थानीय तहले आफ्नो अधिकार क्षेत्र र कार्यबोझको विश्लेषण गरी संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षणको आधारमा स्थायी प्रकृतिको कामको लागि तथा सेवा करारबाट लिईने कर्मचारीको दरबन्दी प्रस्ताव गर्नुपर्ने र अस्थायी दरबन्दी सृजना गर्न नसकिने व्यवस्था छ। त्यसै गरी सो दफामा नगर प्रहरी, सवारी चालक, सयस, बगैंचे, प्लम्बर लगायतका पदमा मात्र प्रतिस्पर्धाको आधारमा करारमार्फत सेवा लिन सकिने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष *कार्यालय सहयोगी, स्वास्थ्यकर्मी लगायत* विभिन्न पदमा कर्मचारीहरु करारमा राखी रू. ७०,७८,६५६ खर्च लेखेको छ। उल्लिखित करार सेवाका पदहरु व्यवस्थापन सर्वेक्षण गरी निर्धारण भएका देखिएन। साथै प्रतिस्पर्धाको आधारमा कर्मचारी नियुक्त नगरी सोझै तथा पुराना कर्मचारीलाई नै निरन्तरता दिएको देखियो। कानुन बमोजिम करार सेवाबाट पुर्ति गरिने पदहरु प्रतिस्पर्धाको माध्यमबाट मात्र पुर्ति गर्नुपर्दछ।

सि नं	दरवन्दी वाहिरक करार कर्मचारीहरु	संख्या
१	ल्याव असिष्टेन्ट	३
२	नगर प्रहरी जवान	१
३	टयाक्टर चालक	३
४	का स । सरसफाई कर्मचारी	२०
५	सहजकर्ता (सामाजिक परीचालक)	७

अनियमित भएको	७०,७८,६५६

१५ सेवा प्रवाहको स्थिति

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ को दफा ११ (२) मा पालिकाको काम कर्तव्य र अधिकारको व्यवस्था छ। पालिका तथा अन्तर्गतका वडाहरुबाट यस बर्ष सम्पादित सेवा प्रवाहको स्थिति निम्नानुसार रहेको छ। पालिकाबाट यो वर्ष नागरिकता सिफारिस, घरबाटो सिफारिस, जन्म तथा मृत्यु दर्ता, नाता प्रमाणित, बसाईसराई, सम्बन्ध बिच्छेद, बिवाह दर्ता र अन्य दर्ता तथा सिफारीस जस्ता विषयमा पञ्जिकरण तथा सिफारिस गरेको भएतापनि सोको आर्थिक वर्ष खुल्नेगरी स्पष्ट अभिलेख उपलव्ध गराउन सकेन। पालिका कार्यालय तथा वडा कार्यालयबाट सम्पादित सेवालाई सरल सहज र व्यवस्थित तुल्याउँदै सेवा प्रवाहलाई सूचना प्रविधिमा आधारित सरल र प्रभावकारी बनाउने र सोको अद्यावधिक अभिलेख समेत तयार गरी राख्नुपर्दछ।

क्र.सं.	विवरण	सेवा प्राप्तिका लागि निवेदन संख्या	सिफारिस संख्या (सेवा प्राप्त)
१	नागरिकता सिफारिस	४६४७	४६४७
२	घरबाटो सिफारिस	३९१९	३९१९
३	नाता प्रमाणित	१८५२	१८५२
४	जन्म,मृत्यु र दर्ता	३००५	३००५
५	अन्य	२४१५८	२४१५८

१६ आर्थिक सहायता

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा स्थानीय तहलाई आर्थिक सहायता, चन्दा, पुरस्कार एवम् संस्थागत अनुदान वितरण गर्न पाउने व्यवस्था रहेको देखिंदैन।पालिकाले आर्थिक सहायता (वितरण तथा ब्यवस्थापन) कार्यविधि २०७९ तर्जुमा गरेको देखिन्छ।कार्यविधि अनुरुप आर्थिक सहायता अधिकतम रु १००००(नगरसभाबाट निर्णय भएकोमा) र नगरप्रमुखको तोक आदेशमा अधिकतम रु ५००० सम्म भुक्तानि दिन सकिने ब्यवस्था रहेको छ ।आर्थिक सहायताको एकमुष्ट विवरण त्रैमासिकरुपमा अनुसुचि ३ को ढाँचामा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले कार्यपालिका बैठकमा पेश गरी स्वीकृत गराउनुपर्ने ब्यवस्था रहेको छ ।यस वर्ष पालिकाले आर्थिक सहायता प्रयोजन वापत यस वर्ष विभिन्न व्यक्तिलाई रु १४ लाख १२ हजार(आन्तरीक आयको २.२० प्रतिशत) आर्थिक सहायता वितरण गरेको देखियो। यस्तो विविध प्रकृतिको खर्चलाई आन्तरिक आयको आकारसँग तादम्यता कायम गरी खर्चको औचित्यसमेत पुष्टि हुनेगरी निश्चित वस्तुगत मापदण्ड बनाई मितव्ययिता कायम गर्नुपर्दछ।

क्र स	*विवरण*	*आर्थिक सहायता वापत भुक्तानि भएको रकम रु*
१	*उद्दार,राहत तथा पुनस्थापना खर्च*	*६१२०००*
२	*अन्य सामाजिक सहायता*	*८०००००*

१७ आन्तरिक लेखापरीक्षण

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७७ मा स्थानीय तहले कानुन बमोजिम आफ्नो आर्थिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउनु पर्ने उल्लेख छ। त्यसै गरी आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ३३ मा प्रत्येक कार्यालयले त्रैमासिक रुपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष आर्थिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण गरेको पाइएन । तसर्थ कानुनमा तोकिए बमोजिम आर्थिक कारोबारको त्रैमासिक रुपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गराई आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउने तर्फ ध्यान दिनुपर्दछ।

१८ जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदन -

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ९९ मा सोही नियमावलीको नियम ९५, ९६, १०६, १०७ र १०८ बमोजिम जिन्सी मालसामानको लगत खडा गरी राख्नुपर्ने, सोको निरीक्षण गरी प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने, प्रतिवेदनमा उल्लेखित सामान मर्मत तथा लिलाम गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले २०७७।८।७ मा २०७७।९।७ भित्र सवै तहका कार्यालयहरुलाइ २०७६।७७ सम्मको मौज्दात प्रबिष्टि र जिन्सी निरीक्षण फारम अनिवार्य रुपमा (PAMS)मा प्रविष्ट गर्ने र अनिवार्य रुपमा (PAMS) मा सरकारी सम्पत्तीको लेखाङ्कन गर्न परिपत्र गरेको छ । पालिकाले यस आर्थिक वर्षमा जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदन तयार गरेको पाइएन । अत पालिकाको जिन्सी मालसामानको अवस्था बारे यकिन हुन सकिएन । पालिकाले आगामी दिनमा नियमावलीको व्यवस्था अनुसार जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदन तयार गरी सोही अनुसार जिन्सी व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ ।

१९ न्यायिक समीतिको कार्यसम्पादन

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४६ देखि ५३ सम्म न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्र तथा न्याय सम्पादन प्रक्रियाको व्यवस्था गरेको छ। समितिमा परेको उजुरीमध्ये मेलमिलाप प्रकृतिका आधारमा विवाद दर्ता भएको ३ महिनाभित्र टुङ्गो लगाउने व्यवस्था छ। लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार गतवर्ष फर्स्यौट वा कारबाही किनारा गरी टुङ्गो लगाउन बाँकी ४८ र यो वर्ष थप भएको ५० गरी कुल ९८ विवाद दर्ता भएकोमा ७३.वटा फर्स्यौट भई २५ बाँकी देखिन्छ। न्याय सम्पादन प्रक्रियालाई ऐनले तोकेको म्यादभित्र फर्स्यौट वा कारबाही किनारा गरी टुङ्गो लगाउनुपर्दछ ।

२० सहकारी नियमन

सहकारी ऐन, २०७४ को दफा ७३ अनुसार मासिक, चौमासिक, वार्षिक प्रतिवेदन बुझाउनु पर्ने र सहकारी नियमावली, २०७५ को नियम २८(४), सहकारी संस्थाहरुको सुपरीवेक्षण, निरीक्षण तथा अनुगमन निर्देशिका, २०७८ को दफा ३ मा मासिक प्रतिवेदन प्रत्येक महिना ७ गते भित्र एकीकृत सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (COPOMIS) दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले उपलव्ध गराएको विवरणअनुसार पालिका भित्र ७२ वटा सहकारी संस्था रहेका छन्। पालिका भित्रका सहकारी संस्थाहरुले एकीकृत सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (COPOMIS) बाट विवरण दाखिला गरेको पाइएन। त्यसैगरी पालिकाबाट अनुगमन निरीक्षण गरी तयार गरिएको प्रतिवेदन समेत लेखापरीक्षणका क्रममा पेश भएन। जसले गर्दा सहकारीको सञ्चालन अवस्था बारे अध्ययन गर्न सकिएन। तसर्थ ऐन, नियमावली र निर्देशिका अनुसार प्रणालीमा विवरण दाखिला गर्न लगाई सोको प्रभावकारी अनुगमन गर्नु पर्दछ।

२१ विविध खर्च

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७३ मा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले स्वीकृत बजेट खर्च गर्दा नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता र औचित्यसमेत कायम राख्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउनु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष विविध खर्च अन्तर्गत अतिथि सत्कार वापत रू खर्च ३९०५००० र सभा संचालन खर्च रु ९८७००० गरी जम्मा रु ४८ लाख ९२ हजार (आन्तरिक आयको ७.५० प्रतिशत)हुन जान्छ। पालिकाले आफ्नो आन्तरिक आयको आकार र कर्मचारी तथा पदाधिकारी सुविधा बीचमा आवश्यक तादम्यता मिलाई चालु खर्चलाई व्यवस्थित र मापदण्डमा आधारित बनाउनु पर्दछ।

२२ पेश्की

पेश्की बाँकीः आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ५० मा पेश्की दिईएको रकम तोकिएको म्याद भित्र फस्र्यौट गर्नु गराउनु पेश्की लिने दिने दुवै थरिको कर्तव्य हुने उल्लेख छ । पालिकाले कर्मचारी तथा संस्थालाई रु. ३४०४९७३। दिएको पेश्की आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्म फस्यौंट भएको देखिएन । फस्यौंट गर्न बाँकी रहेको उक्त पेश्की नियमानुसार फस्यौंट गर्नुपर्दछ । रु. ३४०४९७३।

पेश्की लिएको मिति	पेश्की लिने ब्यक्ती, फर्म वा कम्पनीको नाम	म्याद नाघेको
पदाधिकारी		
२०८१/ १२/ ०७	रमेश कार्की	६०,०००.००
२०८१/ १२/ १५	रमेश कार्की	४०,०००.००
		१,००,०००.००
कर्मचारी		
२०८१/ ०९/ ०१	महेश घिमिरे	२,५०,०००.००
२०८२/ ०२/ ०४	अरुण कुमार मेहता	८०,०००.००
२०८२/ ०३/ ०८	उमेश प्रसाद मेहता	३,५०,०००.००
२०८२/ ०३/ ०८	उमेश प्रसाद मेहता	४,००,०००.००
२०८२/ ०३/ १७	सिता बास्कोटा	१,५०,०००.००
२०८२/ ०३/ २२	अरुण कुमार मेहता	१,६०,०००.००
२०८२/ ०३/ २३	महेश घिमिरे	७०,०००.००
२०८२/ ०३/ २३	अरुण कुमार मेहता	४०,०००.००
२०८२/ ०३/ ३२	कुमार श्रेष्ठ	५,९७३.००
		१५,०५,९७३.००
संस्थागत		
२०८१/ ०६/ १८	श्री बसन्तऋतु माध्यमिक विद्यालय वराहक्षेत्र ७	२,००,०००.००
२०८१/ १०/ ०४	श्री आदर्श माध्यमिक विद्यालय बराहक्षेत्र २	१५,००,०००.००
२०८१/ १२/ १४	श्री सरस्वति मा.वि. बराहक्षेत्र ४	९९,०००.००
		१७,९९,०००.००
	जम्मा	३४,०४,९७३.००

पेश्की	३४,०४,९७३

२३ **अबण्डा बजेट**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को ६६ र ६७ मा स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बिषयक्षेत्रगत बजेटको सीमा निर्धारण गर्ने र सोही सीमा भित्र रहि बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकिकरण गरी बजेट तर्जुमा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष पालिकाले भैपरी आउने चालु खर्च शिर्षकमा रू ५००००००.कार्यपालिकाको निर्णयले विभिन्न कार्यक्रममा बाँडफाट गरी हिउँदे सभाबाट अनुमोदन गराएको देखियो। स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन समेतलाई ख्याल नगरी पछि बाँडफाट हुने गरी अबण्डा बजेट व्यवस्था गरी विभिन्न योजनामा खर्च गरेको छ। यसरी ठूलो मात्रामा बजेट अबण्डामा राखी कार्यपालिकाको निर्णयबाट खर्च गर्ने गरेको देखियो। तसर्थ बजेट खर्चलाई बजेट अनुशासन र पद्धतिमा आधारित बनाउनुपर्दछ।

२४ **कर्मचारी अवकाश कोष ब्यवस्थापन**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ९१ बमोजिम स्थानीय तहले स्थानीय सेवाका आफ्नो दरबन्दीमा कार्यरत प्रत्येक कर्मचारीले खाईपाई आएको मासिक तलबबाट १० प्रतिशत रकम कट्टा गरी सो रकम बराबरले हुन आउने रकम थप गरी जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले यस वर्ष वित्तीय समानीकरण/राजस्व बाँडफाटबाट कर्मचारी अवकास कोषमा रु ४०००००० ट्रान्सफर गरेको

छ। तर उक्त कोषको सञ्चालन सम्बन्धी पालिकाबाट ऐन कानुनको व्यवस्था भएको देखिएन। कानूनको व्यवस्था नगरी पालिका अनुदानबाट सोझै कर्मचारी अवकास कोषमा रकम ट्रान्सफर गर्न मिल्ने नदेखिएकाले कर्मचारी अवकाश कोष (सञ्चानल तथा ब्यवस्था) कार्यविधि को तर्जुमा गरी अवकाश कोष सञ्चालन गर्नुपर्दछ।

२५ **आन्तरीक आय**

स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय समेतको व्यवस्थापन गर्न सक्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष नेपाल सरकारबाट प्राप्त समानिकरण अनुदान र राजस्व बाँडफाटबाट प्राप्त रकमको तुलनामा आन्तरिक आयको स्थिति देहायबमोजिम छ ।

केन्द्रीय अनुदान	आन्तरिक आय रु.	आन्तरिक आय प्रतिशत
३२,४५,३२,८९८.८८	६,४५,३३,०९१.८९	१९.८८

उपर्युक्त विवरण अनुसार स्थानीय तहमा प्राप्त केन्द्रीय अनुदानबाट भएको खर्चको तुलनामा आन्तरिक आयको हिस्सा १९.८८ प्रतिशत मात्र रहेको छ। स्थानीय वित्तीय आधारलाई फराकिलो बनाउदै आन्तरिक आय सङ्कलन प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउनु पर्दछ।

२६ **प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम -**

रोजगारी सृजना - स्थानीयतहमा सूचीकृत बेरोजगार व्यक्तिलाई न्यूनतम रोजगारीको प्रत्याभूत गराउन एवम् सामूदायिक पूर्वाधारहरुको विकास मार्फत नागरिकको जीवनयापनमा सुधार ल्याउने उद्देश्यले स्थानीयतह भित्र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको छ। यस कार्यक्रम व्यवस्थित रुपमा सञ्चालनका लागि प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७५ तयार गरेको छ । यस कार्यक्रम अन्तर्गत पालिका अन्तर्गत ११ वडामा सुचिकृत ४३६ बेरोजगार मध्ये यो वर्ष १९ योजना सञ्चालन गरी ६५ जनालाई औसत १०० दिनले रोजगारी उपलव्ध गराई रु. ४३,१९,९५६ श्रमिक ज्याला खर्च गरेको छ । पालिकाका नियमित योजना र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गतका योजना छनौट गर्दा योजना छनौटको आधार नखुलाएकोले दोहोरो परे नपरेको सम्बन्धमा स्पष्ट हुन सकिएन। योजनामा दोहोरो नहुने गरी योजना छनौट गरी कार्यान्वियन गर्नुपर्दछ। उक्त खर्चवाट लक्षित वर्गमा अल्पकालीन रोजगारी सृजना भए तापनि कामको दीगोपना तथा दीर्घकालीन रोजगारी सिर्जना भएको देखिंदैन। तसर्थ कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका बमोजिम व्यवस्थित तवरले कार्य सञ्चालन गर्नुपर्दछ। वर्षको करिब २७ प्रतिशत दिन मात्र रोजगार उपलब्ध गराएर कार्यक्रमको सार्थकता हासिल हुदैन। रोजगारी सृजना सहित स्थानीय तहमा भौतिक पूर्वाधार विकास तथा स्वरोजगारी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने प्रमुख लक्ष्य रहेकोले सोही अनुरुप स्थानीय नागरिकको उत्पादकत्व वृद्धि हुने स्वरोजगारमुलक कार्यक्रममा केन्द्रित हुन पर्दछ।

वडा नं.	सुचिकृत बेरोजगार संख्या	रोजगार संख्या	रोजगार प्राप्त गरेको दिन	प्रति व्यक्ति रोजगार प्राप्त गरेको दिन	कुल खर्च	प्रति व्यक्ति औषत रोजगारी आय	रोजगार प्रतिशत
१	१८	६	६००	१००	४००८००	६६८००	१००
२	२०	६	५७६	९६	३८४७६८	६४१२८	९६
३	९३	७	६९९	१००	४६६९३२	६६७०५	१००
४	३२	६	६००	१००	४००८००	६६८००	१००
५	३४	६	५९९	१००	४००१३२	६६६८९	९९
६	२२	५	५००	१००	३३४०००	६६८००	१००
७	२४	५	५००	१००	३३४०००	६६८००	१००
८	२७	५	४९९	१००	३३३३३२	६६६६६	१००
९	५६	६	५९५	९९	३९७४६०	६६२४३	९९
१०	२८	६	५९९	१००	४००१३२	६६६८९	९९
११	८२	७	७००	१००	४६७६००	६६८००	१००
जम्मा	४३६	६५	६४६७	९९	४३१९९५६		

२७ नक्सापास

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ३९. बमोजिम पालिका क्षेत्र भित्र निर्माण गरिने भवन नेपाल सरकारबाट स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम अनुमति लिई निर्माण गरी रहेको छ छैन पालिकाले जाँचबुझ र कारबाही गर्न सक्ने व्यबस्था छ । ऐनमा उक्त व्यबस्था भए पनि यस पालिकाले पालिका क्षेत्र भित्र निर्माण गरिने भवन नेपाल सरकारबाट स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम निर्माण भए नभएको जाँचबुझ र कारबाही गरेको अद्याबधिक अभिलेख तयार गरी राखेको पाइएन ।पालिका भित्र निर्माण गरिने भवन स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम निर्माणका लागि स्वीकृत दिने र स्वीकृति दिए बमोजिम काम भए नभएको निरन्तर अनुगमन मुल्याँङ्कन गर्ने व्यबस्था कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्दछ ।साथै पालिकाद्धारा घरनक्सा अभिलेखीकरण कार्यक्रम संचालन गरी अवैधरुपमा निर्माण गरीएका घर टहराहरु समेत पालिकाको करको दायरामा ल्याउनुपर्दछ ।

२८ आन्तरिक आय

२८.१ **आय प्राप्तिको अबस्था** - यस पालिकामा बिगत ३ बर्षको राजश्व अशुली को अबस्था निम्न अनुसार रहेको देखिन्छ ।

आर्थिक बर्ष	अशुली रकम (रु. हजारमा)
२०७९।८०	६८८४०६६३.६४
२०८०।८१	७७७६००५.०५
२०८१।८२	६४५३३०९१.८९

पालिकाको ३ आ.व.को राजश्व अशुलीको अवस्थालाई देहाय वमोजिम स्तम्भ चित्रमा प्रस्तुत गरीएको छ ।

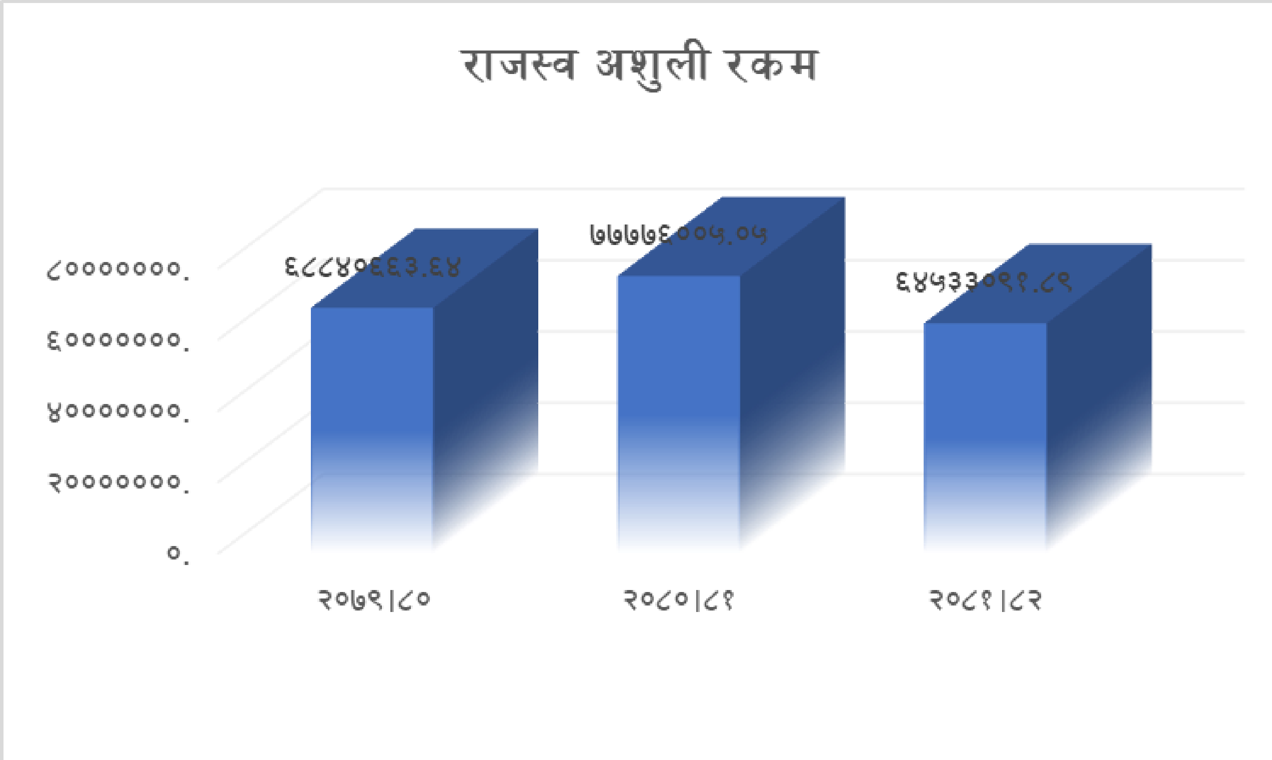

उपरोक्त स्तम्भ चित्र अनुसार पालिकाको आन्तरिक आय प्राप्ति आ.व. २०८०/८१ मा आ.व. ०७९/८० भन्दा वृद्धि भएको देखिएता पनि आ.व. २०८१/८२ मा भने गत २ आ.व.को तुलनामा कम राजस्व प्राप्ति भएको देखिन्छ । पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको नदिजन्य पदार्थको उत्खनन् तथा बिक्रीको लागि आय ठेक्का लगाएको पाइएन । अत पालिकाले आन्तरिक आय बृद्धि गर्नको लागि यस्ता क्षेत्रहरुको पहिचान गरी करको दायरा बढाउन तर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

२८.२ **व्यवसाय कर** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ५८ मा पालिकाले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न व्यवसाय गर्ने व्यक्तिबाट व्यवसाय कर उठाउनुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । यस वर्ष पालिकाले व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरण शुल्क वापत रु. ८,५८,७५० कर सङ्कलन गरेकोमा पालिकाको क्षेत्रभित्र रहेका व्यवसायीहरुको अभिलेख अध्यावधिक गरेको छैन । जसबाट पालिकाले सङ्कलन गरेको व्यवसाय कर यथार्थ मान्न सक्ने अवस्था छैन। तसर्थ पालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र सञ्चालनमा रहेका सम्पूर्ण व्यवसायीको अद्यावधिक अभिलेख राखी करको दायराभित्र ल्याउनु पर्दछ ।

२८.३ **आय अनुमान** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय समेतको व्यवस्थापन गर्न सक्ने व्यवस्था छ। पालिकाले पेश गरेको आय-व्ययको अनुमानमा निम्नानुसार आन्तरिक आयतर्फ रू. ७ करोड ३५ लाख ९० हजार आय प्राप्त गर्ने अनुमान गरेकोमा रू. ६ करोड ४५ लाख ३३ हजार मात्र आय प्राप्त गरेको छ अर्थात आय अनुमानको ८७ प्रतिशत आय प्राप्त गरेको छ । आम्दानीका अन्य स्रोतको पहिचान गरी आयको अनुमान यर्थाथपरक बनाई आय आर्जन बृद्धि गर्नेतर्फ विशेष ध्यान दिन आवश्यक देखिएको छ । करदाता कार्यालयमा दाखिला गर्न आएको अवस्थामा मात्र असुल गर्ने तर अनुगमन गरी सोको लगत राख्ने अभ्यास नभएकोले करदाताको लगत राखी राजस्व असुल गर्ने प्रमाणलीको विकास हुनुपर्दछ।

आम्दानीशीर्षक	अनुमानितआय	वास्तविकआम्दानी
सम्पतीकर	५,००,०००.००	४,४२,९८६.७७
भुमिकर/ मालपोत	५,००,९०,१५०.००	३,००,७४,२३५.४७
वहालकर	१५,००,०००.००	२७,८७,६०३.२९
वहालविटौरी कर	१०,००,०००.००	१२,५०,९५६.८७
सवारीसाधन कर (साना सवारी)	०.००	३,०१,७००.००
व्यवसायलेभुक्तानी गर्ने	१८,००,०००.००	३६,७२५.००
व्यवसायबाहेक अन्यले भुक्तानी गर्ने	१०,००,०००.००	०.००
कृषितथापशुजन्य वस्तुको व्यावसायिक कारोवारमा लाग्ने कर	५०,००,०००.००	३१,२३,६३०.००
अखेटोपहारमालाग्ने कर	०.००	१५०.००
अन्यकर	०.००	३,२८,०६२.३२
सरकारीसम्पत्तीको वहालबाट प्राप्त आय	०.००	३२,४००.००
कृषिउत्पादनको बिक्रीबाट प्राप्त रकम	०.००	१६,२००.००
अन्यबिक्रीबाट प्राप्त रकम	१०,००,०००.००	०.००
विद्युतसेवा शुल्क	०.००	२००.००
अन्यसेवा शुल्क तथा बिक्री	०.००	१,४१,३९०.००
न्यायिकदस्तूर	०.००	५७,५६८.९३
शिक्षाक्षेत्रकोआम्दानी	०.००	४,७७,९५०.००
परीक्षाशुल्क	०.००	४१,०५०.००
यातायातक्षेत्रको आम्दानी	०.००	१,५००.००
अन्यप्रशासनिक सेवा शुल्क	१२,००,०००.००	६४,१३,००८.४२
नक्सापासदस्तुर	१०,००,०००.००	२१,५५,५७८.४७
सिफारिशदस्तुर	५५,००,०००.००	८३,४४,०२९.९२
व्यक्तिगतघटना दर्ता दस्तुर	१०,००,०००.००	११,९५,३०३.१२
नाताप्रमाणित दस्तुर	०.००	२६,२००.००
अन्यदस्तुर	११,००,०००.००	८,४४,०६८.०७
व्यावसायरजिष्ट्रेशन दस्तुर	०.००	६,६७,१६४.५०
विद्युतसम्बन्धी दस्तुर	०.००	३५०.००
अन्यक्षेत्रको आय	१०,००,०००.००	०.००
न्यायिकदण्ड, जरिवाना र जफत	१,००,०००.००	१२,८६३.९०
प्रशासनिकदण्ड, जरिवाना र जफत	८,००,०००.००	६,९३,५४९.८४
अन्यराजस्व	०.००	४०,६९,०१७.००
व्यवसायकर	०.००	८,५८,७५०.००

बेरूजू	०.००	१,३८,९००.००
	७,३५,९०,१५०.००	६,४५,३३,०९१.८९

२८.४ राजस्व बाँडफाट - कोशी प्रदेश आर्थिक ऐन, २०८१ को दफा ५, ९ र १० मा क्रमश मनोरञ्जन कर, पर्यटन शुल्क र विज्ञापन कर स्थानीय तहले संकलन गर्ने र सोको ४० प्रतिशत रकम प्रदेश सञ्चित कोषमा मासिक रुपमा जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यो वर्ष पालिकाले निम्नानुसार कर तथा शुल्क असुल गरेकोमा प्रदेश आर्थिक ऐनको व्यवस्था अनुसार प्रदेश सञ्चित कोषमा नपठाई स्थानीय सञ्चित कोषमै राखिएको देखियो। प्रचलित कानूनी व्यवस्थाको पालना गरी यो वर्ष संकलन भएको निम्नानुसार ४० प्रतिशतले हुने रकम कोशी प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला गरेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु

क्र.स.	विवरण	जम्मा संकलन रु	स्थानीय तहले पाउने रु.	प्रदेशले पाउने रु.
१	विज्ञापन कर	१६१०००	९६६००	६४४००

प्रमाण पेश नगरेको	६४,४००

२८.५ **असुली गर्न बाँकी आय** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ९ मा वित्तीय अधिकार क्षेत्र अन्तर्गत विभिन्न कर तथा शुल्क लगाउने र आय ठेक्का बापत बक्यौता रकम समेत असुली गर्ने व्यवस्था छ। यस स्थानीय तहले विगत र यो वर्ष बन्दोबस्त गरेको आन्तरिक आय ठेक्कामा श्री निप्पोन नोग्यो फर्मबाट लेखापरीक्षण अवधिसम्म रु. ९७१०२ असुल गर्न बाँकी रहेको देखिएकोले उक्त रकममा लाग्ने मु.अ.कर र प्रचलित कानून बमोजिमको ब्याज जरिवाना समेत गणना गरी असुल गर्नुपर्ने रु.

क्र.सं.	ठेकेदारको नाम	आय ठेक्काको नाम	सम्झौता मिति	मासिक सम्झौता रकम रु	दाखिला रकम रु	बाँकी रकम रु	१० % जरिवाना सहित रु
१	श्री निप्पोन नोग्यो फर्म	शित भण्डार १३/ २०८१/८२	२०८१/ ०७/ २९	८०२५	२४०७५	८८२७५	९७१०२

असुल गर्नुपर्ने	९७,१०२

२९ कृषि अनुदानको अनुगमन

सार्वजनिक निकायबाट उपलब्ध गराईएको अनुदानको सही सदुपयोग भए नभएको एकीन गर्न अनुदान उपलब्ध गराउने निकायले समय समयमा अनुगमन गर्नुपर्दछ । पालिकाले देहायअनुसारका कार्यक्रम वापत कृषि अनुदान भुक्तानी गरेको छ । तर पालिकाबाट बितरण भएको अनुदानको सहि सदुपयोग भए नभएको सम्बन्धमा अनुगमन तथा सोबाट प्राप्त उपलव्धी मापन नगरेको र अनुदान सम्बन्धमा स्थानीय अनुदान नीति तय गरेका छैन । तसर्थ, अनुगमनलाई प्रभावकारी वनाई संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहबाट वितरण हुने अनुदानमा दोहोरोपना नहुने गरी अनुदानग्राहीको जीवनस्तरमा सुधार आएको यकिन गरी रकमको पूर्ण सदुपयोग गराउनेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

गो भौ नं र मिति	अनुदान प्राप्त गर्ने	विवरण	लागत	पालिकाको अंश	लाभग्राहीको अंश
९४।२०८१।०९।०१	८१ जना कृषकहरुले	धान र गहुको वीउ वितरण	६७५०००	३३००००	३३००००
१६४।२०८१।१२।०८	७०८	चमत्कार (शुक्ष्म तत्व)	२६००००	१३००००	१३००००
२९३।२०८२।०३।११	श्री नारायण कृषि सहकारी संस्था लि.	राधा धानको वीउ	३०००००	१५००००	१५००००
२९३।२०८२।०३।११	श्री प्रदिप कृषि कम्पनी प्रालि	राधा धानको वीउ	१०००००	५००००	५००००
२९३।२०८२।०३।११	श्री साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	राधा धानको वीउ	३४०००	१७०००	१७०००
२९४।२०८२।०३।११	४८४ जना कृषक	राधा धानको वीउ	८०००००	४०००००	४०००००
	जम्मा रु		२१५४०००	१०७७०००	१०७७०००

३० **औषधी खरिद**

पालिकालाई आवश्यक पर्ने औषधि पालिकाबाट खरिद गर्नुपर्ने र तालुक निकायबाट प्राप्त हुने परिमाण यकिन गरी वार्षिक आवश्यकताको परिणाम विवरण तयार गरी पुल सिस्टमको आधारमा आपूर्ति व्यवस्थापन गर्नु पर्दछ । आपूर्ति हुने औषधी वा अन्य सामानमा उत्पादन मिति , म्याद सकिने मिति, ब्याच नं., उत्पादक कम्पनीको नाम र नि:शुल्क वितरणको लागि लगायतका सूचना उल्लेख रहेको हुनुपर्दछ । आपूर्ति भएका औषधिको म्याद सकिने मिति भण्डार दाखिला समयदेखि कम्तीमा १८ महिना वाँकी हुनुपर्ने तथा भण्डारमा दाखिला गर्दा समेत उल्लेखित सबै विवरण खुलाउनुपर्दछ । यसवर्ष पालिकाले संघीय सशर्त शिर्षकबाट देहायका फर्मसँग औषधि खरिद गरेको देखिन्छ । आपूर्ति हुने औषधी तथा औषधिजन्य सामाग्रीमा उल्लेखित सूचना पूर्ण रुपमा रहेको छैन भने औषधिको प्रयोग र मौज्दात समेत यकिन भएन । कार्यालयले खरिद गरेको औषधिहरु पाम्समा दाखिला गर्नुपर्दछ ।

भौ.नं.	बजेट उपशिर्षक	आपुर्तिकर्ताको नाम	भुक्तानी रकम	कैफियत
१२/२०८१-०६-०८	संघीय शर्सत	गुडलक मेडिसिन एण्ड सर्जिकल सप्लायर्स प्रा.लि.	९९६६५०	
९१/२०८१-०९-०१	संघीय शर्सत	नयन मेडिको	१९५८१३०	पाम्समा दाखिला नभएको / expiry date नभएको

३१ **शिक्षा तर्फ**

३१.१ **दिवा खाजा-** शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रले कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०८१।८२ को क्रियाकलाप नं २.७.११.१ अनुसार प्रारम्भिक बाल विकासदेखि कक्षा ५ सम्मका विद्यार्थी संख्याको आधारमा वार्षिक १८० दिनका लागि प्रति विद्यार्थी रु १५ को दरले रकम निकाशा गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । यसरी रकम निकाशा गर्दा एकरुपता कायम हुने गरी दिवा खाजाको मेनु तयारी र खाजा व्यवस्थापन विधिको छनोट गर्नुपर्ने, IEMIS मा रहेको विद्यार्थी संख्या यकिन गर्नुपर्ने, पछिल्लो त्रैमासिकमा रकम निकाशा गर्दा भौतिक रुपमा पूरा कक्षा चलेको दिनलाई प्रधानाध्यापक र विव्यस अध्यक्षबाट विद्यार्थीको संख्यात्मक विवरण प्रमाणित गराई स्थानिय तहमा संकलन गरी संख्या यकिन भए पश्चात मात्र थप अनुदान दिने व्यवस्था रहेको छ । EMIS मा रहेको कक्षा ५ सम्मको विद्यार्थी संख्या जम्मा ६३७५ जना रहेको देखियो । गो.भौ.नं ३८, १११, १८१, १८२ र ३५३ अनुसार कार्यालयले यस वर्ष विभिन्न ५८ विद्यालयहरुलाई दिवा खाजा वापत रु. १४०३७७२० बराबरको भुक्तानी दिएकोमा EMIS को तथ्याङ्क अनुसारको विद्यार्थी संख्या तथा कार्यान्वयन पुस्तिकामा उल्लेख भए बमोजिम दिवा खाजाको मेनु तयार गरेको तथा भौतिक रुपमा उपस्थित विद्यार्थी संख्या यकिन

गरी वि.व्य. स. अध्यक्षद्वारा प्रमाणित गरेको देखिएन । तोकिएका मापदण्ड तथा निर्देशिकाको पुर्ण पालना गरि दिवा खाजा वापतको रकम निकाशा दिनुपर्दछ ।

३१.२ **छात्रवृत्ति** - शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रले आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को लागि जारी गरेको कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकाको क्रियाकलाप न. २.७.११.१ मा सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुकोलागि विभिन्न आधारमा छात्रवृत्तिको दर निर्धारण गरेको छ। त्यसैगरी IEMIS मा प्रविष्ट तथ्याङ्कलाई सम्बन्धित विद्यालयबाट कक्षागत विद्यार्थीहरुको यथार्थ तथ्याङ्क सँग सत्यापन गराई शिक्षा अधिकृतबाट प्रमाणित गरी सोका आधारमा विद्यालयहरुलाई रकम निमासा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। गो.भौ. नं २४८, २४७ अनुसार पालिकाले यो वर्ष निम्नानुसार विद्यालयहरुलाई छात्रवृत्ति वापतको रकम निकासा गर्दा IEMIS मा प्रविष्ट विद्यार्थी संख्या भन्दा निम्नानुसार बढी विद्यार्थीको संख्याको आधारमा रकम निकासा भएकोले सो सम्बन्धमा एकिन गरी बढि निकासा भएको रकम सम्बन्धित विद्यालयबाट फिर्ता गराई संघीय सञ्चित कोषमा दाखिला गर्नुपर्ने रु.

क्र सं	बिद्यालयको नाम	भुक्तानी हुनुपर्ने	भुक्तानी भएको	बढी रकम रु.
१	श्री मोहन मावि बराहक्षेत्र ११	२८२००	२६९००	१३००
२	बसन्तऋतु मावि बराहक्षेत्र ७	-	१४४००	१४४००
३	श्रा रामधूनी आवि बराहक्षेत्र ११	२२१००	१९३००	२८००
४	श्री ज्ञानज्योति आधारभुत विद्यालय, बराहक्षेत्र ९	१३९००	१२४००	१२००
५	श्री सिरिजंगा यु.नि.हिम बहुभाषिक आवि बराहक्षेत्र ९	४४००	२१९९	२२०१
६	श्री मकतव तफिमुल कुरान बराहक्षेत्र ११	१६०००	१३२००	२८००
	जम्मा रु			२४७०१

असुल गर्नुपर्ने	२४,७०१

३१.३ **शिक्षक विद्यार्थी अनुपात** - शिक्षा नियमावली, २०५९ को नियम ७७ को उपनियम (१) मा सामुदायिक विद्यालयको प्रत्येक कक्षामा सामान्यतया उपत्यका तथा तराई, पहाडी र हिमाली क्षेत्रमा क्रमश:५०, ४५ र ४० विद्यार्थी हुनुपर्ने व्यवस्था छ।सोही नियमावलीको नियम १२क मा अधिकांश कक्षामा नियम ७७ बमोजिमको विद्यार्थी संख्या नभएकोमा विद्यालय गाभ्न सक्ने व्यवस्था छ। विद्यालय समायोजन कार्यान्वयन निर्देशिका, २०७० ले न्यून विद्यार्थी भएका विद्यालयलाई जिल्ला शिक्षा समन्वय अधिकारीको सिफारिसमा जिल्ला शिक्षा समितिले बन्द गरी अर्को पायक पर्ने विद्यालयमा नियमानुसार समायोजन गर्न सक्ने उल्लेख छ।निर्देशिकाको बुँदा नं १४.१ मा विद्यालय समायोजन सम्बन्धी कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि विद्यालयको तथ्याङ्क संकलन गरी सम्भाव्य अध्ययन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिका अन्तर्गत रहेका ५८ सामुदायिक विद्यालयबाट प्राप्त विवरण अनुसार न्यून शिक्षक विद्यार्थी अनुपात भएका विद्यालयहरुको विवरण निम्नानुसार छन्

क्र स	विद्यालयको नाम	व डा नं	शिक्षक दरबन्दी	पदपुर्ति	विद्यार्थी संख्या २०८१	शिक्षक विद्यार्थी अनुपान
१	औलिया मा. वि.	१	१३	१३	२५०	१:१९
२	वराहक्षेत्र आधारभूत विद्यालय	१	१	१	१९	१:१९
३	भगवती आधारभूत विद्यालय	१	३	३	७९	१:२६
४	पंखवती आधारभूतविदयालय	१	१	१	२७	१:२७
५	सिंहदेवी आधारभूतविद्यालय,चियाबारी	१	२	२	१६	१:८
६	सिंहदेवी आधारभूतविद्यालय,खारखोला	१	३	३	३९	१:३
७	सूर्यकुन्ड आधारभूतविद्यालय	१	५	५	११२	१:२२
८	राधाकृष्ण बेद बिद्याश्रम	१	०	०	१६७	०
९	पञ्चकन्या आधारभूत विद्यालय	१	३	३	३९	१:१३
१०	आदर्श मा.वि.	२	२७	२७	१११६	१:४१
११	वि.पि. आधारभूत विद्यालय	२	३	३	५१	१:१७
१२	जलदेवी आधारभुत विद्यालय	२	७	७	२५०	१:३६
१३	कौसिका आधारभुत विद्यालय	२	७	७	१३१	१:१९
१४	वि.पी.आधारभूतविद्यादल	३	३	३	४२	१:१४
१५	जालपा आधारभूत विद्यलय	३	४	४	१७९	१:४५
१६	जनता माध्यमिकविद्यालय	३	११	११	१८७	१:१७
१७	महेन्द्र मा. वि. भरोल	३	१३	१३	३२७	१:२५
१८	भगवती आधारभूतविद्यालय	४	४	४	१२५	१:३१
१९	सरस्वती मा. वि. भरोल	४	११	११	२४२	१:२२
२०	ज.डे.ज.मा. वि.भरोल	५	२२	२२	२१३१	१:९७
२१	मिलिजुली आधारभूत विद्यालय	५	८	८	१९७	१:२५
२२	रामजानकी आधारभूत विद्यालय	५	४	४	७२	१:१८
२३	वालसेवा आधारभूत विद्यालय	६	१	१	१२०	१:१२०
२४	भानु आधारभुत विद्यालय	६	९	९	१६५	१:१८
२५	जनता माध्यमिक विद्यालय	६	८	८	२९३	१:३७
२६	महेन्द्र मा. वि.महेन्द्रनगर,चक्रघट्टी	६	१४	१४	७१९	१:५१
२७	सप्तकोशी आधारभुत विद्यालय	६	३	३	७२	१:२४
२८	वसन्तऋतु मा. वि. महेन्द्रनगर	७	१७	१७	२८६	१:१७
२९	हनुमानझोडा आधारभूत विद्यालय	७	३	३	७९	१:२६
३०	महेन्द्र मा. वि. महेन्द्रनगर,तित्रिगाछी	७	२१	२१	९५२	१:४५

३१	आधारभूत विद्यालय वाङ्गे	७	५	५	१४०	१:२८
३२	जनक मा. वि. महेन्द्रनगर	८	१२	१२	२०९	१:१७
३३	जनता आधारभूत विद्यालय	८	५	५	१८७	१:३७
३४	कोशी मा. वि. वागझोडा महेन्द्रनगर	८	१३	१३	६१६	१:४७
३५	शिशुज्योति आधारभूत विद्यालय	८	७	७	१३१	१:१९
३६	सुनसरी आधारभूत विद्यालय पुलाहा	८	८	८	१५१	१:१९
३७	सुनसरी रामधुनी आधारभूत विद्यालय	८	२	२	४१	१:२१
३८	मदरशा नुरुल इमान	८	०	०	१६	०
३९	ज्ञानज्योती आधारभूत विद्यालय	९	२	२	११३	१:५७
४०	हुल्कु आधारभूत विद्यालय	९	२	२	४४	१:२२
४१	कौशिका आधारभूत विद्यालय	९	४	४	८१	१:२०
४२	सरस्वती मा. वि. राजावास	९	१९	१९	६०२	१:३२
४३	श्रीजंगा युकसिङ आधारभूत विदयाल	९	२	२	५३	१:२७
४४	भगवती आधारभूत विद्यालय	१०	७	७	१३७	१:२०
४५	नवदुर्गा आधारभूत विद्यालय	१०	४	४	७३	१:१८
४६	प्रकाशसुनिल आधारभूत विदयालय	१०	२	२	४४	१:२२
४७	प्रकाश मा. वि. प्रकाशपुर	१०	२०	२०	७७१	१:३९
४८	रामधुनी आधारभूत विद्यालय	१०	३	३	७८	१:२६
४९	रामनक्क्षदी आधारभूत विद्यालय	१०	२	२	१२९	१:६५
५०	भगवान राम आधारभुत विद्यालय	११	४	४	६४	१:१६
५१	धनजित आधारभूतविद्यालय	११	८	८	२८१	१:३५
५२	जनता मा. वि. मधुवन	११	२१	२१	९५७	१:४६
५३	कणर्घन्टा देवी आधारभूत विद्यादय	११	५	५	१४३	१:२९
५४	मोहन मा. वि. नयांमधुवन	११	१२	१२	३३२	१:२८
५५	मक्तब तफाहिलमूल कुरान	११	०	०	११३	०
५६	तालिमुन कुरान मदरसा	११	०	०	८२	०
५७	मदरशा नुरुल इमान	११	०	०	२२६	०
५८	सप्तकोशी बालबिकास केन्द्र	६	०	०	४७	०
			४७१	४७१	१४३४५	

यस पालिकामा रहेका विद्यालयमध्ये उल्लिखित विद्यालयहरुमा शिक्षक विद्यार्थी अनुपात १:३ देखि १:१२० सम्म रहेको प्राप्त विवरणबाट देखिन्छ। सो अनुसार कतिपय विद्यालयमा शिक्षक दरबन्दी न्यून रहेको र कतिपयमा न्यून विद्यार्थी संख्या रहेका कारण प्रति

विद्यार्थी लागत बढ्ने गरेको अवस्था देखियो। अतः न्यून विद्यार्थी संख्या भएको विद्यालय समायोजन एवम शिक्षक दरवन्दी मिलान गरी पठनपाठन व्यवस्थित गर्न सम्बन्धित निकायले ध्यान दिनुपर्दछ।

३१.४ **आइसिटी ल्याव स्थापना** - शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रले सबै स्थानीय तहहरुलाई राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत विद्यालयहरुमा स्थापना हुने आइसिटी ल्याव प्रणालीको लागि स्पेसिफिकेशन तयार गरी परिपत्र गरेको छ। सोही अनुसार यस कार्यक्रम अन्तर्गत खरिद गरिने कम्प्युटर तथा सूचना प्रविधिजन्य उपकरणहरुको स्ट्याण्डर्ड र स्पेसिफिकेशन हुनुपर्दछ। यस पालिकाबाट संचालित यस कार्यक्रम अन्तर्गत निम्नानुसार विद्यालयहरुले खरिद गरिएका उपकरणहरु उक्त मापदण्ड अनुरुप भए नभएको निरीक्षण प्रतिवेदन तयार गरेको देखिएन। अतः केन्द्रले तोके बमोजिम स्पेसिफिकेशनको आधारमा दररेट लिने तथा खरिद गरिएका उपकरणहरु उल्लिखित मापदण्ड बमोजिम भएको सुनिश्चितता हुनुपर्दछ।

क्र.स.	विद्यालयकोनाम	कार्यक्रम	निकाशा रकम
१	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, बराहक्षेत्र-६ गरैया	विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुद्दढीकरण एवम् कार्यसम्पादन अनुदान उपक्रियाकलाप विद्यालयमा पुस्तकालय, विज्ञान प्रयोगशाला तथा ICT व्यवस्थापन	६,५०,०००
२	श्री जलपा आधारभूत विद्यालय, बराहक्षेत्र-३	विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुद्दढीकरण एवम् कार्यसम्पादन अनुदान उपक्रियाकलाप विद्यालयमा पुस्तकालय, विज्ञान प्रयोगशाला तथा ICT व्यवस्थापन	६,५०,०००
३	श्री सुनसरी आधारभूत विद्यालय, बराहक्षेत्र-८	विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुद्दढीकरण एवम् कार्यसम्पादन अनुदान उपक्रियाकलाप विद्यालयमा पुस्तकालय, विज्ञान प्रयोगशाला तथा ICT व्यवस्थापन	६,५०,०००

३१.५ **लेखापरीक्षण प्रतिवेदन** - शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रले आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को लागि जारी गरेको कार्यक्रम कार्यान्वियन पुस्तिकाको क्रियाकलाप नं. २.७.१३.१० मा सामाजिक तथा आर्थिक लेखापरीक्षण वापत आधारभुत तथा माद्यामिक विद्यालयलाई क्रमश प्रति विद्यालय १००००/- र १५०००/- का दरले एकमुष्ठ अनुदान दिने व्यवस्था छ । पालिकाले विभिन्न ५३ वटा विद्यालयहरुलाई सामाजिक तथा आर्थिक लेखापरीक्षण वापतको रकम एकमुष्ठ रु ६६१०००/- निकासा दिएकोमा देहाय बमोजिमका विद्यालयहरुबाट लेखापरीक्षण प्रतिवेदन पेश नभएकोले लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने अन्यथा असुल गर्नुपर्ने रु

क्र.स.	विद्यालयको नाम	वडा नं	लेखापरीक्षण वापत निकासा रु
१	श्री औलिया मा. वि.	१	१५०००
२	श्री वराहक्षेत्र आधारभूत विद्यालय	१	१००००
३	श्री भगवती आधारभूत विद्यालय	१	१००००
४	श्री पंखवती आधारभूतविदयालय	१	१००००
५	श्री सिंहदेवी आधारभूतविद्यालय,चियाबारी	१	१००००
६	श्री सिंहदेवी आधारभूतविद्यालय,खारखोला	१	१००००
७	श्री सूर्यकुन्ड आधारभूत विद्यालय	१	१००००
८	श्री पञ्चकन्या आधारभूत विद्यालय	१	१००००
९	श्री आदर्श मा.वि.	१	१५०००
१०	श्री वि.पि. आधारभूत विद्यालय	२	१००००
११	श्री जलदेवी आधारभुत विद्यालय	२	१००००
१२	श्री कौसिका आधारभुत विद्यालय	२	१००००
१३	श्री वि.पी.आधारभूतविद्यादल	२	१००००
१४	श्री जालपा आधारभूत विद्यलय	३	१००००
१५	श्री जनता माध्यमिकविद्यालय	३	१५०००
१६	श्री महेन्द्र मा. वि. भरोल	३	१५०००
१७	श्री भगवती आधारभूतविद्यालय	३	१००००
१८	श्री सरस्वती मा. वि. भरोल	४	१५०००
१९	श्री ज.डे.ज.मा. वि.भरोल	४	१५०००
२०	श्री मिलिजुली आधारभूत विद्यालय	५	१००००
२१	श्री रामजानकी आधारभूत विद्यालय	५	१००००
२२	श्री वालसेवा आधारभूत विद्यालय	५	१००००
२३	श्री भानु आधारभुत विद्यालय	६	१००००
२४	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय	६	१५०००
२५	श्री महेन्द्र मा. वि.महेन्द्रनगर,चक्रघट्टी	६	१५०००
२६	श्री सप्तकोशी आधारभुत विद्यालय	६	१००००
२७	श्री वसन्तऋतु मा. वि. महेन्द्रनगर	६	१५०००
२८	श्री हनुमानझोडा आधारभूत विद्यालय	७	१००००
२९	श्री महेन्द्र मा. वि. महेन्द्रनगर,तित्रिगाछी	७	१५०००
३०	श्री आधारभूत विद्यालय वाङ्गे	७	१००००

३१	श्री जनक मा. वि. महेन्द्रनगर	७	१५०००
३२	श्री जनता आधारभूत विद्यालय	८	१००००
३३	श्री कोशी मा. वि. वागझोडा महेन्द्रनगर	८	१५०००
३४	श्री शिशुज्योति आधारभूत विद्यालय	८	१००००
३५	श्री सुनसरी आधारभूत विद्यालय पुलाहा	८	१००००
३६	श्री सुनसरी रामधुनी आधारभूत विद्यालय	८	१००००
३७	श्री ज्ञानज्योती आधारभूत विद्यालय	८	१००००
३८	श्री हुल्कु आधारभूत विद्यालय	८	१००००
३९	श्री कौशिका आधारभूत विद्यालय	९	१००००
४०	श्री सरस्वती मा. वि. राजावास	९	१५०००
४१	श्री जंगा युकसिङ आधारभूत विदयाल	९	१००००
४२	श्री भगवती आधारभूत विद्यालय	९	१००००
४३	श्री नवदुर्गा आधारभूत विद्यालय	९	१००००
४४	श्री प्रकाशसुनिल आधारभूत विदयालय	१०	१००००
४५	श्री प्रकाश मा. वि. प्रकाशपुर	१०	१५०००
४६	श्री रामधुनी आधारभूत विद्यालय	१०	१००००
४७	श्री रामनक्षदी आधारभूत विद्यालय	१०	१००००
४८	श्री भगवान राम आधारभुत विद्यालय	१०	१००००
४९	श्री धनजित आधारभूतविद्यालय	१०	१००००
५०	श्री जनता मा. वि. मधुवन	११	१५०००
५१	श्री कणर्घन्टा देवी आधारभूत विद्यादय	११	१००००
५२	श्री मोहन मा. वि. नयांमधुवन	११	१५०००
५३	श्री सप्तकोशी बालबिकास केन्द्र	११	१००००
	जम्मा		६१००००

प्रमाण पेश नगरेको	६,१०,०००

३१.६ **निशुल्क पाठ्यपुस्तक-** कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०८१।८२ को क्रियाकलाप नं २.४.६.१ अनुसार प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा कक्षा १ देखि १२ सम्म अध्ययनरत विद्यार्थीका लागि नि:शुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान दिने व्यावस्था रहेको छ । यसरि अनुदान उपलब्ध गराउदा IEMIS मा प्रविष्ट तथ्याङ्कलाई विद्यार्थीहरुको यथार्थ तथ्याङ्कसंग सत्यापन गराई सत्यापित विवरण शिक्षा अधिकृतबाट प्रमाणित गरी पाठ्यपुस्तकको सङ्ख्या यकिन गरेर मात्र पहिलो पटकमा ७५ प्रतिशत संख्यालाई मात्र अनुदान दिने र शैक्षिक सत्रमा भएको नयाँ विद्यार्थी भर्नाको विवरण, पाठ्यपुस्तक खरिद र वितरण गरेको विवरणका आधारमा यकिन गरी नपुग हुने रकम मात्र दोस्रो पटक अनुदान दिने व्यवस्था रहेको छ । गो.भौ. नं १६८ र १६९ र अनुसार पालिकाले यस आर्थिक वर्षमा IEMIS मा प्रविष्ट

विद्यार्थी तथ्याङ्क भन्दा बढी देहाय बमोजिम विद्यालयहरुलाई पाठ्यपुस्तक वापत बढी भुक्तानी दिएकोले सम्बन्धीत विद्यालयहरुबाट असुल गर्नुपर्ने रु.

क्र.स.	विद्यालयको नाम	भुक्तानी रकम	भरपाई पेश भएको रकम	बढी भुक्तानी रकम
१	श्री बसन्तऋतु मावि बरहक्षेत्र ७	२०११३६	१९५५३५	५६०१
२	श्री महेन्द्र मावि बराहक्षेत्र ७	५६८७६६	५११०३६	५७७३०
३	श्री प्रकाश मावि बराहक्षेत्र १०	४५६४७७	३८५१५५	७१३२२
४	श्री सरस्वती मावि बराहक्षेत्र ४	१८०६९०	१७६७५१	३९३९
	जम्मा रु.			१३८५९२

(..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-३** को निर्णयले रू **७१,३२२** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	६७,२७०

३१.७ **सिकाई केन्द्रलाई अनुदान** - शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र द्वारा जारी आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकाको कार्यक्रम न २.७.१३.११ मा सामुदायिक सिकाई केन्द्रहरुलाई अनुदान उपलव्ध गराउन सकिने मापदण्ड अन्तर्गत वार्षिक साधारण सभा भएको, साधारण सभाबाट बजेट तथा कार्यक्रम पेश भएको, गत आ व को खर्च स्वीकृत भएको, लेखापरीक्षण गरि प्रतिवेदन पेश गरेको, शैक्षिक सूचना व्यवस्थापन प्रणाली NFE EMIS भरेको, सिकाई केन्द्रको व्यवस्थापन समितिको निर्णय अनुसार परिचालकको हाजिरी प्रमाणित अभिलेख पेश गरेको हुनुपर्ने उल्लेख छ। पालिकाले यो वर्ष निम्नानुसार सिकाई केन्द्रहरुलाई रू ३ लाखका दरले अनुदान उपलव्ध गराएकोमा उल्लिखित कागजात पेश गरेको पाइएन । अत पालिकाले आगामी दिनहरुमा यसतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

क्र.सं.	सिकाई केन्द्रको नाम	रकम
१	श्री आदर्श सामुदायिक सिकाइ केन्द्र, बराहक्षेत्र-२	३०००००
२	श्री रामधुनी सामुदायिक सिकाइ केन्द्र, बराहक्षेत्र-८	३०००००
३	श्री प्रकास सामुदायिक सिकाइ केन्द्र, बराहक्षेत्र-१०	३०००००

३१.८ **स्यानिटरी प्याड** - स्यानिटरी प्याड (वितरण तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि,२०७६ को दफा ४ मा पालिकाले खरिद गरेको स्यानिटरी प्याड गुणस्तरमा कमी नआउने गरी भण्डारण गर्नुपर्ने उल्लेख छ। साथै दफा ५ मा स्यानिटरी प्याड त्रैमासिक,चौमासिक वा अर्धवार्षिक रुपमा वितरण गर्न सकिने उल्लेख छ।पालिकाका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरुमा कक्षा ६ भन्दा माथिका छात्रा विद्यार्थीहरु ३६३७ जना रहेका छन।पालिकाले यो वर्ष ४७४९६ थान स्यानिटरी प्याड रु. २११९९८३ (मु.अ.कर समेत) मा खरिद गरेको छ। पालिकाले गत विगतको खपतलाई आधार मानी समयमै उचित परिमाणमा खरिद गर्नुपर्नेमावर्षान्तमा खरिद गरि २०८९६ प्याकेड थान मौज्दातमा राखेको देखिन्छ।खरिद गरिएका प्याडहरु भण्डारण गर्दा गुणस्तरमा कमी नआउने गरी सुरक्षित रुपमा राखेको पाइएन।तसर्थ पालिकाले आवश्यकताको पहिचान गरी आवश्यक परिमाणमा मात्र प्याड खरिद गर्नुपर्दछ।

३१.९ **अनुदानको अनुगमन** - शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र द्वारा जारी कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका, २०८१।८२ मा भएको व्यवस्था अनुसार स्थानीय तहले अनुदान प्राप्त विद्यालयले निर्धारीत मापदण्ड र प्रक्रीया अनुरुप गरे नगरेको नियमित रुपमा अनुगमन गरी सोको एक प्रति प्रतिवेदन शिक्षा तथा मावन स्रोत विकास केन्द्रमा पठाउनु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले अन्तर्गतका विद्यालयहरुलाई यो वर्ष निम्नानुसार अनुदान निकासा गरेकोमा उल्लिखित व्यवस्था अनुसार नियमित अनुगमन गर्ने तथा प्रतिवेदन दिने गरेको देखिएन।कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकामा उल्लिखित व्यवस्था अनुसार नियमित अनुगमन हुनुपर्दछ।

क्र.स.	विद्यालयलाई अनुदान	विद्यालय संख्या	रकम
१	पाठ्यपुस्तक अनुदान	५८	८०,३७,७५०
२	छात्रवृत्ति अनुदान	५८	११,३५,९००
३	विद्यालयमा पुस्तकालय, विज्ञान प्रयोगशालातथा ICT व्यवस्थापन	३	१९,५०,०००
४	कार्य सम्पादनमा आधारित अनुदान	२	५,०००००
५	नमुना विद्यालय	१	१५,०००००
६	विज्ञान विषय सवलीकरण कार्यक्रम	१	४५,०००००

३१.१०**ईन्टरनेट जडान खर्च-** कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को ३९(५) मा सरकारी रकम खर्च गर्दा त्यस्तो खर्च पुष्टि गर्ने बिल, भरपाई प्रमाण तथा कागजात संलग्न हुनुपर्ने उल्लेख छ । गोश्वारा भौचर नं ५१/२०८१-०७-२६ बमोजिम पालिकाले इन्टरनेट जडान तथा संचालन खर्च वापत पालिकाभित्रका विभिन्न ५३ विद्यालयहरुलाई निकासा दिएको छ । जसमध्ये केही बिद्यालयहरुले ईन्टरनेट जडान तथा खर्च शिर्षकमा भएको निकासा रकम भन्दा कम वा अपुग विल पेश गरेको पाइयो । अत: देहाय बमोजिमका विद्यालयहरुबाट बढी भएको भुक्तानी फिर्ता गर्नुपर्ने रु.

क्र.स.	विद्यालयको नाम	फिर्ता गर्नुपर्ने रकम रु.
१	श्री जनता मा.वि.	६०००
२	श्री जनता मा.वि. बराहक्षेत्र ६	९४९२
३	श्री औलिया मा.वि. १	२००००
४	श्री सरस्वति मावि ९	५५५५
५	श्री महेन्द्र मा.वि. ३	८०००
६	श्री जनता आ.वि. ८	३०००
७	श्री मकतबतफिमुल कुरान ११	२०००
८	श्री भगवती आ.वि. १०	३०००
९	श्री कौशिका आ.वि.	१२०००
१०	श्री शिशुज्योती आवि	३०००
११	श्री जलदेवी आ.वि २	३०००
१२	श्री सप्तकोशी बालविकास आ.वि. ६	१५००
१३	श्री नवदुर्गा आ.वि. १०	३०००
१४	श्री वालसेवा आ.वि.	४०००
१५	श्री पंखवती आधारभूतविद्यालय	१००००
१६	श्री बराह क्षेत्र आ.वि. १	२६००
१७	श्री औलिया मा.वि.	९०००
१८	श्री कोशी मा.वि. ८	८०००
१९	श्री महेन्द्र मा.वि.	८०००
	जम्मारु.	१२११४७

असुल गर्नुपर्ने	१,२१,१४७

३१.११ **शैक्षिक गुणस्तर** - सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधारको नीति तथा कार्यक्रम, २०७५ अनुसार सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधारनीति तथाकार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय सरकारको अग्रणी भुमिका हुने व्यवस्था अनुरुपसामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तरसुधार मार्फत नागरिकको छनौटको विद्यालयको रुपमा विकास गरी समाजमा सामुदायिकविद्यालयको ख्याति स्थापित गर्न स्थानीय तहले बाल विकास केन्द्रहरुको पुनर्वितरणतथा सञ्चालनमा सुधार, पाठ्यक्रम तथा पाठ्यसामाग्रीमा समसममयिक सुधार, प्रधानाध्यापकहरुको व्यवस्थापकिय एवम् नेतृत्व क्षमता बढाउने, शिक्षक छनौट प्रकृयामा सुधार, शिक्षक तालिम तथापेसागत विकासलाई सुदृढिकरण, शिक्षक प्रशंसा तथा प्रोत्साहनको व्यवस्थागरी उत्प्रेणा अभिवृद्धि, शिक्षकको वृत्ति विकास प्रणालीमा परिवर्तन, विद्यार्थी मूल्याङ्कन प्रणालीमा सुधार, विद्यालय रनागरिकबीच सुमधुर सम्बन्ध, सहयोग र सहकार्य तथा प्राविधिक तथा व्यवसायिकशिक्षामा सुधार जस्ता कुराहरुलाई समेटि शैक्षिक गुणस्तर मापन मापदण्ड तयार गरीलागु गर्नुपर्नेमा सो सम्बन्धि कुनै पनि कार्य गरेको देखिएन। यसमा सुधारका लागिपालिकाको ध्यान जानुपर्दछ।

३२ विद्यालय सुधार योजना

शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रले आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को लागि जारी गरेको कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकाको क्रियाकलाप नं. २.७.१३.१० को ५.१ मा विद्यालय सुधार योजना निर्माण वापत आधारभुत विद्यालयलाई प्रति विद्यालय वार्षिक रु १५ हजार तथा माध्यामिक विद्यालयलाई प्रति विद्यालय वार्षिक रु २० हजारका दरले अनुदान उपलब्ध गराउने व्यवस्था छ । पालिकाले विभिन्न ५३ वटा विद्यालयहरुलाई विद्यालय सुधार योजना निर्माण वापतको रकम एकमुष्ठ रु ८,७५,०००/- निकासा दिएकोमा देहाय बमोजिमका विद्यालयहरुबाट विद्यालय सुधार योजना पेश नभएकोले प्रमाण पेश गर्नुपर्ने अन्यथा असुल गर्नुपर्ने रु

क्र.स.	विद्यालयकोनाम	वडा नं	विद्यालय सुधार योजनावापत निकासा रु
१	श्री औलिया मा. वि.	१	२००००
२	श्री वराहक्षेत्र आधारभूत विद्यालय	१	१५०००
३	श्री भगवती आधारभूत विद्यालय	१	१५०००
४	श्री पंखवती आधारभूतविद्यालय	१	१५०००
५	श्री सिंहदेवी आधारभूतविद्यालय,चियाबारी	१	१५०००
६	श्री सिंहदेवी आधारभूतविद्यालय,खारखोला	१	१५०००
७	श्री सूर्यकुन्ड आधारभूत विद्यालय	१	१५०००
८	श्री पञ्चकन्या आधारभूत विद्यालय	१	१५०००
९	श्री आदर्श मा.वि.	१	२००००
१०	श्री वि.पि. आधारभूत विद्यालय	२	१५०००
११	श्री जलदेवी आधारभुत विद्यालय	२	१५०००
१२	श्री कौसिका आधारभुत विद्यालय	२	१५०००
१३	श्री वि.पी.आधारभूतविद्यादल	२	१५०००
१४	श्री जालपा आधारभूत विद्यलय	३	१५०००
१५	श्री जनता माध्यमिकविद्यालय	३	२००००
१६	श्री महेन्द्र मा. वि. भरोल	३	२००००
१७	श्री भगवती आधारभूतविद्यालय	३	१५०००
१८	श्री सरस्वती मा. वि. भरोल	४	२००००
१९	श्री ज.डे.ज.मा. वि.भरोल	४	२००००
२०	श्री मिलिजुली आधारभूत विद्यालय	५	१५०००
२१	श्री रामजानकी आधारभूत विद्यालय	५	१५०००
२२	श्री वालसेवा आधारभूत विद्यालय	५	१५०००
२३	श्री भानु आधारभुत विद्यालय	६	१५०००
२४	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय	६	२००००
२५	श्री महेन्द्र मा. वि.महेन्द्रनगर,चक्रघट्टी	६	२००००
२६	श्री सप्तकोशी आधारभुत विद्यालय	६	१५०००
२७	श्री वसन्तऋतु मा. वि. महेन्द्रनगर	६	२००००
२८	श्री हनुमानझोडा आधारभूत विद्यालय	७	१५०००
२९	श्री महेन्द्र मा. वि. महेन्द्रनगर,तित्रिगाछी	७	२००००
३०	श्री आधारभूत विद्यालय वाङ्गे	७	१५०००

३१	श्री जनक मा. वि. महेन्द्रनगर	७	२००००
३२	श्री जनता आधारभूत विद्यालय	८	१५०००
३३	श्री कोशी मा. वि. वागझोडा महेन्द्रनगर	८	२००००
३४	श्री शिशुज्योति आधारभूत विद्यालय	८	१५०००
३५	श्री सुनसरी आधारभूत विद्यालय पुलाहा	८	१५०००
३६	श्री सुनसरी रामधुनी आधारभूत विद्यालय	८	१५०००
३७	श्री ज्ञानज्योती आधारभूत विद्यालय	८	१५०००
३८	श्री हुल्कु आधारभूत विद्यालय	८	१५०००
३९	श्री कौशिका आधारभूत विद्यालय	९	१५०००
४०	श्री सरस्वती मा. वि. राजावास	९	२००००
४१	श्री श्रीजंगा युकसिङ आधारभूत विदयाल	९	१५०००
४२	श्री भगवती आधारभूत विद्यालय	९	१५०००
४३	श्री नवदुर्गा आधारभूत विद्यालय	९	१५०००
४४	श्री प्रकाशसुनिल आधारभूत विदयालय	१०	१५०००
४५	श्री प्रकाश मा. वि. प्रकाशपुर	१०	२००००
४६	श्री रामधुनी आधारभूत विद्यालय	१०	१५०००
४७	श्री रामनक्षदी आधारभूत विद्यालय	१०	१५०००
४८	श्री भगवान राम आधारभुत विद्यालय	१०	१५०००
४९	श्री धनजित आधारभूतविद्यालय	१०	१५०००
५०	श्री जनता मा. वि. मधुवन	११	२००००
५१	श्री कणर्घन्टा देवी आधारभूत विद्यादय	११	१५०००
५२	श्री मोहन मा. वि. नयांमधुवन	११	२००००
५३	श्री सप्तकोशी बालबिकास केन्द्र	११	१५०००
	जम्मा		८७५०००

प्रमाण पेश नगरेको	८,७५,०००

३३ **सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण**

३३.१ **त्रैमाशिक वितरण** - सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि,२०८२ को परिच्छेद ५ मा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण बैङ्कमार्फत गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यस पालिकामा सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन तर्फ ११ वडाका लाभग्राहीको खातामा भत्ता रकम जम्मा गर्न बैंक मार्फत प्रथम त्रैमासिकमा रु.९७३६८६६३/- दोस्रो त्रैमासिकमा रु.९८९०४६६३/- तेस्रो त्रैमासिकमा रु. १०००१८३१४/- र चौथो त्रैमासिकमा रु.१०१७२८८८०- समेत रु३९८०२०५२० निकासा गरेको छ। यस सम्बन्धमा देखिएका व्यहोरा निम्नानुसार छन्

वडा न	पहिलो त्रैमासिक	दोस्रो त्रैमासिक	तेस्रो त्रैमाशिक	चौथोत्रैमासिक	जम्मा
१	७८९५०९५	७८९३९३८	७९८०३७५	८११००४८	३१८७९४५६
२	९३१८६३३	९४२७६६३	९५५५३६९	९७३३७६६	३८०३५४३१
३	८९३२०९४	९१३६५७०	९३१४४९१	९५५५२०९	३६९३८३६४
४	६०६१४६३	६१७२०२८	६३२२१७४	६४७७४१५	२५०३३०८०
५	१०३७२९८४	१०४९९५३२	१०५५९०२५	१०७८३९७०	४२२१५५११
६	६४८०६३७	६७१७६८६	६७९९३४९	६८७०४८५	२६८६८१५७
७	१२८६६१९७	१३१५४३८८	१३२३८७२५	१३३८८२४६	५२६४७५५६
८	११४१८९९८	११७२२२७९	११९०४१५३	१२१३२७५५	४७१७८१८५
९	६५०११९१	६४७७७९०	६४७५३७९	६५८७४०८	२६०४१७६८
१०	९८२७३००	९८८८७५१	९९९४७८९	१००७१५९९	३९७८२४३९
११	७६९४०७१	७८१४०३८	७८७४४८५	८०१७९७९	३१४००५७३
जम्मा	९७३६८६६३	९८९०४६६३	१०००१८३१४	१०१७२८८८०	३९८०२०५२०

३३.२ **वर्गगत सामाजिक सुरक्षा खर्च -** यस पालिकाले यस आर्थिक वर्षमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता बापत यस बर्षमा विभिन्न ११ वटा बैंकबाट जम्मा रु.३९८०२०५२०/-वितरण गरेको विवरण उपलब्ध गराएकोमा वर्गगत सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणको विवरण निम्नानुसार छन्

सामाजिक सुरक्षाभत्तापाउनेसमुह	कायम संङ्ख्या	वितरण गरेको संङ्ख्या	वितरण गरेको रकम
जेष्ठ नागरिक अन्य	६१८२	६१८२	२८६६८७७३०
जेष्ठ नागरिक(दलित)	४१२	४१२	१३११६४६०
जेष्ठ नागरिक एकल महिला	६९९	६९९	२१५६१६९४
विधवा महिला(आर्थिक सहायता)	१४६६	१४६६	४८२४१७६०
पूर्ण अपाङ्गता(क बर्ग)	१८२	१८२	८८४११७५
अति अशक्त अपाङ्गता(ख बर्ग)	५९५	५९५	१५४९५३५१
बाल पोषण भत्ता	६४२	६४२	४१२४८६६
जम्मा	१०१७८	१०१७८	३९८०२०५२०

३३.३ **दोहोरो नागरिकता नं-** नेपाल सरकारले जारी गर्ने नागरिकता परिचयपत्र नं. प्रत्येक व्यक्तिको फरक फरक हुने गरी जारी गर्दछ ।यस पालिका अन्तर्गतका १० वटा वडाको चौथो त्रैमासिकको नमुना परीक्षणको रुपमा सामाजिक सुरक्षा पाउने लाभग्राहीहरुको विवरण परीक्षण गर्दा निम्न व्यक्तिहरुको नागरिकता परिचयपत्र नं. दोहोरो परेको देखिन्छ । यस पालिका अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरुले प्रत्येक त्रैमासिकको सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने लाभग्राहीहरुको विवरण परीक्षण गरीएकिन गर्ने र लगत कट्टा गर्नुपर्ने भए गरी यदि दोहोरो परेको भए सम्बन्धितबाट असुल गरी एम आइ एस प्रणालीमा अध्यावधिक गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा ३३.३ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

३३.४ **पारदर्शिता** - सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७७ को दफा ३२ मा स्थानीय तहको कार्यालयले लाभग्राहीको नाम दर्ता तथा नवीकरण प्रक्रिया, भत्ताको दर, प्राप्त हुने बैंक, लाभग्राहीले पुरा गर्नुपर्ने प्रक्रिया जस्ता भत्ता सम्बन्धि जानकारी स्थानीय सामाजिक संघ संस्था, गैरसरकारी संस्था, सामाजिक परिचालनमा संलग्न संस्था समेतको सहयोग लिएर अनिवार्य रुपमा प्रचार प्रसार गर्ने र भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरुको नामावली सम्बन्धित स्थानीय तहको वेभसाइटमा राख्ने व्यवस्था गरेकोमा कार्यालयले उल्लिखित व्यवस्था परिपालना गरेको पाइएन। कार्यविधिमा उल्लिखित व्यवस्था परिपालना गरी सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको पारदर्शिता प्रवर्द्धन गर्नुपर्दछ।

३३.५ **अनुगमन तथा निरीक्षण** - सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७७ को दफा २७ (३) अनुसार गाउँ कार्यपालिका अध्यक्ष वा नगर कार्यपालिकाका प्रमुखले वा स्थानीय तहका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले भत्ता वितरण कार्य प्रक्रियाको निरीक्षण तथा अनुगमन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।पालिकाले सो कार्य गरेको पाइएन। यस तर्फ पालिका क्रियाशिल हुनुपर्ने देखिन्छ।

३४ दोहोरो भत्ता असुली

कोशी प्रदेश स्थानिय पदाधिकारी सुविधा सम्वन्धि ऐन २०७५ को अनसुची १ बमोजिम स्थानिय तहका पदाधिकारीहरुले कार्यपालिकाको बैठकभत्ता सम्वन्धमा उल्लेख छ । सोहि अनुसचीमा भ्रमणभत्ता समेत उल्लेख भएकोमा भ्रमण अवधिमा बैठकभत्ता दोहोरो नपाईने ब्यवस्था छ । कार्यपालिकाको अध्ययन अवलोकन भ्रमण गरी सोही स्थानमा कार्यपालिका बैठक बसेकोमा भ्रमण भत्ता भुक्तानि (गो भौ नं ९८६ मिति २०८२।०२।२३) भएको दिनको कार्यपालिका बैठक बसेको अतिरीक्त बैठक भत्ता भुक्तानि लिएको रकम दोहोरो भुक्तानि देखिएकोले तपसिल बमोजिमका ब्यक्तिहरुवाट असुल उपर गर्नुपर्ने रु

पदाधिकारी ।कर्मचारीको नाम	भुक्तानि भएको रकम रु
श्री रमेश कार्की	८५०
श्री नन्द कुमारी सुनुवार	८५०
श्री किसान थापा	८५०
श्री होम प्रसाद गौतम	८५०
श्री राजदीप तामाङ	८५०
श्री आशाराम चौधरी	८५०
श्री रोहित काफ्ले	८५०
उद्दव कुमार पोखरेल	८५०
कपिल आचार्य	८५०
रोशन खड्का	८५०
निरन्जन मण्डल राजवंशी	८५०
तेज ब गुरङ	८५०
कृष्ण कुमार कहतो	८५०
मालती विक	८५०
विष्णु कुमारी विष्ट	८५०
दुर्गा राई	८५०
नवीना विक	८५०
भगवती कटुवाल खड्का	८५०
पंकज कुमार महतो	८५०
रत्न बहादुर रम्तेल सार्की	८५०
सुष्मा माझी	८५०
गणेश बहादुर कटुवाल	८५०
वीरेन्द्र यादव	८५०
राजकुमार गौतम	८५०
गौरी राय	८५०
पुकार पोखरेल	८५०
जम्मा भुक्तानि रकम रु	२२१००

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२५** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२५** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२५** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२५** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२५** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२५** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२५** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२५** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२५** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२४** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२४** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२४** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२४** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२४** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२४** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२४** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२४** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२४** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२४** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२४** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२४** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२४** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२४** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२४** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२४** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२४** को निर्णयले रू **८५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

३५ पदाधिकारी सुविधा

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७३ मा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले स्वीकृत बजेट खर्च गर्दा नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता र औचित्य समेत कायम राख्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउनु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाको यस वर्ष पदाधिकारी सुविधाको वापत रू ९९ लाख ८४ हजार खर्च गरेकोमा पालिकाको आन्तरिक आय रू.६ करोड ४५ लाख ३३ हजार रहेको छ।जुन आन्तरिक आयको १५.४७ प्रतिशत हुन जान्छ। पालिकाले आफ्नो आन्तरिक आयको आकार र कर्मचारी तथा पदाधिकारी सुविधा बीचमा आवश्यक तादम्यता मिलाई चालु खर्चलाई व्यवस्थित र मापदण्डमा आधारित बनाउनु पर्दछ।

३६ पदाधिकारी तथा कर्मचारी बैठकभत्ता

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७३ मा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले स्वीकृत बजेट खर्च गर्दा नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता र औचित्यसमेत कायम राख्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउनु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष पदाधिकारी तथा कर्मचारीको बैठक भत्ता वापत रु २१ लाख ५४ हजार तथा कर्मचारी बैठक भत्ता ४ लाख १३ हजार गरी जम्मा रु २५ लाख ६७

हजार (आन्तरीक आयको ३.३४ प्रतिशत) खर्च गरेको देखिन्छ । पालिकाले आफ्नो आन्तरिक आयको आकार र कर्मचारी तथा पदाधिकारी सुविधा बीचमा आवश्यक तादम्यता मिलाई चालु खर्चलाई व्यवस्थित र मापदण्ड आधारित बनाउनु पर्दछ ।

३७ **अध्ययन विदामा पोशाक भत्ता**

निजामती सेवा नियमावली २०५० को नियम ६१(५) को अवस्थामा बाहेक सोहि नियमावलीको नियम ६१(४) को मात्र सुविधा पाउनुपर्ने अवस्था रहेकोले कुनैपनि निजामती तथा अन्य कर्मचारीहरु अध्ययन बिदामा रहेको बखत पोशाभत्ता पाउने नदेखिएकोले पालिकामा कार्यरत रही अध्ययन विदामा रहेका कार्यलय सहायक चौथो निर बहादुर राईलाई भुक्तानि भएको पोशाक खर्च असुल उपर गर्नुपर्ने रु

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२४** को निर्णयले रू **१०,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

३८ **विज्ञापन कर**

विज्ञापन (नियमन गर्ने) नियमावली, २०७७ (पहिलो संशोधन समेत) को नियम ६क.को उपनियम (२) मा सरकारी निकाय वा कार्यालयले सूचना तथा विज्ञापनको रकम भुक्तानी गर्दा सिधैं सञ्चार माध्यम मार्फत कारोबार भएको भए सञ्चारमाध्यमले जारी गरेको विलबमोजिम तथा विज्ञापन एजेन्सीमार्फत विज्ञापन गरेको भए सञ्चार माध्यमले जारी गरेको विलको प्रतिलिपि सहित एजेन्सीको सेवा शुल्क खुल्ने बिलको आधारमा भुक्तानी गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।पालिकाले बिज्ञापनबापत भुक्तानी गर्दा बिज्ञापन एजेन्सीले जारी गरेको बिल बिजकका आधारमा भुक्तानी गरेको र बिज्ञापन गर्दा लिने छुटमा पनि बिबिधता रहेको देखिन्छ ।

त्यस्तै कोशी प्रदेश आर्थिक ऐन, २०८१ को दफा १०(२) मा कुनै विज्ञापन वा सूचनालाई छापा, श्रव्य, दृष्य, बिद्युतीयमाध्यम, अनलाइन वा सामाजिक सञ्जाललगायत माध्यम प्रयोग गरी विज्ञापन वा सूचनाको प्रसारण वा प्रकाशन गर्दा लाग्ने रकम सम्बन्धित सञ्चार माध्यम वा विज्ञापन एजेन्सीलाई भुक्तानी गर्दा मु.अ.कर बाहेकको रकममा ३ प्रतिशतका दरले विज्ञापन कर कट्टा गरी भुक्तानी गर्ने र त्यसरी कट्टा गरिएको रकम आफ्नो कार्यालय वा निकाय रहेको स्थानीय तहको बिभाज्य कोषमा दाखिला गर्नुपर्नेमा सो अनुसार गरेको देखिएन । बिज्ञापनबापत भुक्तानी गर्दा उच्चतम छुट लिने र सम्बन्धित सञ्चार माध्यमले जारी गरेको बिल बिजकका आधारमा भुक्तानी दिने व्यबस्था कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्दछ । त्यस्तै निम्न अनुसार भुक्तानी दिएको विज्ञापन खर्च रकममा ३ प्रतिशतले हुने रकम तोकिए बमोजिमको कोषमा कोषमा दाखिला गर्नुपर्ने रु.

क. सं.	कार्यक्रम/ बउशी नं	गो भौ/ मिति	भुक्तानी पाउने	भुक्तानी रकम(मु.अ.करबाहेक)	३ प्रतिशतले हुने रकम
१	सुचना प्रकासन	३१०।२०८१।०७।२८	कोशी सन्देश मिडिया प्रा लि	५३७८८	१६१४
२	सुचना प्रकासन	७७२।२०८१।१२।२५	सदावहार मिडिया प्रा लि	८०६८२	२४२१
३	सुचना प्रकाशन	१२१७	श्रीराम फिल्मस एण्ड एडभरटाईजिङ	३२५५५४	९७६७
४	सुचना प्रकाशन	८६।२०८१।०६।१८	खोजि एडभरटाईजिङ प्रा लि	१०७५७६	३२२८
५	नागेश्वर मिडिया	८७।२०८१।०६।१८	नागेश्वर मिडिया	११४२९९	३४२९

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-३** को निर्णयले रू **२,४२१** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-३** को निर्णयले रू **९,७६७** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-३** को निर्णयले रू **३,२२८** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-३** को निर्णयले रू **३,४२९** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	१,६१४

३९ **तथ्याङ्क, अभिलेख तथा स्रोत नक्साङ्कन**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ बमोजिम स्थानीयतहले आफ्नो क्षेत्रभित्रको आधारभुत तथ्याङ्क सङ्कलन, अभिलेख र सोको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने तथा आफ्नो क्षेत्रभित्रको शैक्षिक, भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक स्रोत अन्तर्गत खानी, जंगल तथा अन्य स्रोत, पूर्वाधार अन्तर्गत सडक, पुल, खानेपानी लगायतको अभिलेख तथा श्रोत नक्साङ्कनसहितको पालिकाको प्रोफाइल तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून र सोको मापदण्ड बनाएको तथा स्रोत नक्साङ्कन गरेको देखिएन। स्थानीय तहका प्राथमिकीकरणका क्रियाकलाप सञ्चालनमा तथ्याङ्कले महत्वपूर्ण भुमिका खेल्ने हुँदा सोको सङ्कलन र अभिलेख राख्ने कार्य गर्नुपर्दछ ।

४० **डि पि आर खर्च**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७३ मा सभाबाट स्वीकृत बजेट खर्च गर्दा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले बजेट खर्च गर्दा नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता र औचित्यता कायम गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउनु पर्ने उल्लेख छ । पालिकाले यो वर्ष निम्नानुसारको डि पि आर तयारीमा बजेट खर्च गरेको देखियो । डी.पी.आर.तयार गर्दा कार्यालयको प्राविधिक जनशक्ति प्रयोग नगर्नाको कारण स्पष्ट गर्दै आगामी दिनमा आगामी दिनमा कार्यालयको प्राविधिक जनशक्तिबाट यस्तो कार्य गराउनु पर्दछ । साथै कार्यान्वयन नहुने कार्यमा डिपिआर तयार गर्ने र समयमा कार्यान्वयनमा नआउदा मुल्यवृद्धि तथा अन्य पारिस्थितिजन्य परिवर्तनका कारण औचित्य समेत समाप्त हुन सक्ने सम्भावना भएकोले कार्यान्वियन हुने तथा खरिद व्यवस्थापन हुन सम्भव भएका कार्यमा मात्र डिपिआर निर्माणमा खर्च गर्नुपर्दछ ।पालिकाले तपसिलको डिपिआर निर्माणमा ब्यवस्थापन खर्च वापतको रकम परामर्शदातालाई भुक्तानि दिएको रकम असुल उपर गर्नुपर्ने रु

गो भौ नं ।मिति	आयोजनाको नाम	परामर्शदाताको नाम	भुक्तानि भएको रकम रु	बढी भुक्तानि रकम रु	कैफियत
११९८।२०८२।०३।२४	हैटाखोाला सर्वे,डिजाईन एण्ड सौन्दर्यीकरण	विराटलक्ष्मी कन्सल्टेन्सी प्रा लि	४९२६८०	५४२००	ब्यवस्थापन खर्च

असुल गर्नुपर्ने	५४,२००

४१ **पदाधिकारी वैदेशिक भ्रमण**

दैनिक भ्रमण भत्ता नियमावली, २०६४ को नियम ३(५) अनुसार अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए पनि पदाधिकारी वा कर्मचारीले विदेश भ्रमण गर्नुपर्दा नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदको निर्णयका आधारमा भ्रमण गर्नुपर्दछ । पालिका प्रमुख र निजी सहायकको भारत भ्रमणमा जाँदा नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदको निर्णय भएको देखिएन ।यसरी निर्णय बेगर वैदेशिक भ्रमण गरी रु.२२४८७८ खर्च भएको देखिन्छ । वैदेशिक भ्रमाणमा खटी जानु पूर्व नियममा उल्लिखित व्यवस्थाअनुसार नेपाल सरकारको स्वीकृत लिनुपर्दछ ।

पदाधिकारीको नाम	पद	भ्रमण गरेको देश	भ्रमण अवधि	भुक्तानि रकम रु
रमेश कार्की	नगरप्रमुख	भारत	६ दिन	११६३५९
महेश घिमिरे	निजी सहायक	भारत	६ दिन	१०८६१९

४२ **भ्रमण खर्च**

स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यले पाउने सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ तथा भ्रमण खर्च नियमावली, २०६४ बमोजिम कार्यालयको काममा कर्मचारी तथा पदाधिकारीलाई स्वीकृत भ्रमण आदेशका आधारमा अनुगमन मुल्याङ्कन खर्च रु २५००००।०० र भ्रमण खर्च रु २३८८०००।०० गरी जम्मा रु २६,३८,०००।००भुक्तानी गर्दा देखिएका व्यहोराहरु देहाय बमोजिम छन् ।

- अधिकांश भ्रमणको उद्देश्य र स्पष्ट प्रयोजन कार्यालयकै कामका लागि भएको हो भनी सुनिश्चित हुने विश्वसनीय आधार नदेखिएको ।
- भ्रमण सम्वन्धित पालिकाका वडाहरुवाट अन्य पालिका केन्द्र तोकि भुक्तानि लिने गरेको ।
-पालिकासँग असम्बन्धित नगर/गाँउपालिका गएको जनाई सो वापतको खर्च भुक्तानी गर्ने गरेको ।
- कतिपय भ्रमण आदेशमा मन्त्रालयमा कागजात पुर्याउन,योजना माग गर्न जस्ता विषय उल्लेख गरेको ।
- स्पष्ट प्रयोजन बेगर कार्यालयको काम उल्लेख गरी ७ दिन सम्मको भ्रमण आदेश स्वीकृत गरी भुक्तानी गर्ने गरेको ।
- कतिपय भ्रमण आदेशहरुमा भ्रमण गर्ने स्थान नतोकिएको तथा कतिपय भ्रमण बीलका आधारमा समेत भुक्तानि गरेको देखिएको ।
- पालिका भन्दा बाहिरका कर्मचारीहरुको भ्रमण आदेशमा पालिकाले भुक्तानि गर्ने स्पष्ट आधार उल्लेख नगरिएको साथै असम्बन्धित ब्यक्तिहरुको समेत भ्रमण आदेशका आधारमा भुक्तानि गरिएको ।

अतः स्पष्ट प्रयोजन र उद्देश्य बेगर अधिकांश ७ दिनको समयावधी राखी भ्रमण खर्च भुक्तानी गरेको अवस्थाबाट भ्रमण खर्च भुक्तानीमा दुरुपयोगको सम्भावना देखियो । त्यसैले तोकिएको कानुनी व्यवस्थाको पालना गर्दै भ्रमण खर्चमा हुन सक्ने अनियमितता र दुरुपयोग नियन्त्रण गर्न भ्रमण आदेश स्वीकृत गर्ने पदाधिकारीले ध्यान दिनुपर्दछ ।

४३ खर्च मितब्ययिता

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिम व्ययको बजेट अनुमान आन्तरिक आयको परिधिभित्र रही औचित्यताको आधारमा खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।यसै गरी खर्च लेख्दा आवस्यकता र औचित्यका आधारमा आवस्यक प्रमाण कागजात सहित मितव्ययी तवरले गर्नु पर्दछ । पालिकाको यस वर्षको आन्तरिक आय रु ६,४५,३३,०९१ मात्र रहेको अवस्थामा निम्न बमोजिमको खर्च समानिकरण अनुदान र राजश्व बाडफाँट बाट प्राप्त भएको रकमवाट देहाय बमोजिम रु २८१८९००० खर्च लेखेको छ ।

खर्च विवरण	रकम रु
छपाई,पत्रपत्रिका तथा सुचना प्रकाशन खर्च	२२६२०००
सेवा तथा परामर्श	२००००००
अन्य भत्ता	१५०९०००
पानी तथा बिजुली	२२२१०००
खाद्यान्न	७४८०००
संचार	९३००००
अन्य कार्यालय संचालन खर्च	११९२०००
नगर स्थापना दिवस कार्यक्रम खर्च	५२७०२०
जम्मा भएको खर्च रु	१,१३,८९,०२०

सार्वजनिक खर्च गर्दा मितब्ययीता कायम हुनेगरी खर्च गर्नुपर्दछ ।

४४ कार्यालय संचालन तथा ब्यवस्थापन

४४.१ ईन्धन खर्चः अर्थ मन्त्रालयबाट जारी कार्य संचालन निर्देशिका, २०८१ मा सवारी साधन प्रयोग गर्ने व्यक्तिलाई सोही अनुसार विभिन्न परिमाणमा ईन्धन उपलव्ध गर्न सकिने व्यवस्था छ। पालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार २ पाङ्ग्रे ३० थान,शववाहन १थान, व्याकहोल्डर १ थान, दमकल १ थान, स्कारपियो १थान , ट्रीपर १ थान र जीप ३ थान र ट्याक्टर ९ थान रहेकोमा इन्धन कार्यालय प्रयोजन शिर्षकमा रू ८६,००,००० खर्च गरेको छ। सवारी साधन प्रयोग गर्ने पदाधिकारीहरुले प्रयोग गरेको ईन्धनको अभिलेख र दमकल, ब्याकहो लोडर जस्ता मेशिनको प्रयोग अवधि र उक्त मेशिनहरुले खपत गर्ने ईन्धनको मापदण्ड समेत नबनेकोले ईन्धन खपतको वस्तुगत

परीक्षण गर्न सकिने अवस्था देखिएन। ईन्धन खपत सम्बन्धमा Public Asset Management System (PAMS) को पुर्णरुपमा प्रयोग गरी इन्धन खर्चको व्यवस्थित अभिलेखाङ्कन गरी ईन्धन खर्चलाई मापदण्डमा आधारित बनाउनु पर्दछ ।

४४.२ मर्मत खर्चः सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९६ मा कुनै मालसामान मर्मत गर्नुपर्दा नियम १३ अनुसार लागत अनुमान तयार गर्नुपर्ने, प्रतिस्थापित पार्टपुर्जा दाखिला गर्नुपर्ने, नियमावलीको प्रक्रीया अवलम्बन गरी पार्टपुर्जा खरिद गर्नुपर्ने तथा मर्मत अभिलेख राख्नुपर्ने व्यवस्था छ। त्यसै गरी म.ले.प.फा.नं. ४१४ र ४१४(क) बमोजिमको ढाँचामा मर्मत संभार तथा संरक्षण आवेदन फारम र म.ले.प.फा.नं. ४१५ बमोजिमको ढाँचामा मर्मत संभार तथा संरक्षण अभिलेख खाता राख्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार २ पाङ्ग्रे ३० थान,शववाहन १थान, व्याकहोल्डर १ थान, दमकल १ थान, स्कारपियो १थान , ट्रीपर १ थान र जीप ३ थान र ट्याक्टर ९ थान रहेको देखियो। उल्लिखित सवारी साधनहरुको मर्मतमा रु खर्च ३२ लाख ९९ हजार र मेशिनरी मर्मतमा रु २६ लाख ५६ हजार गरी जम्मा रु ५९ लाख ५५ हजार खर्च गरेकोमा मर्मत आदेश फारम, मर्मत सम्पन्न फारम, मर्मत अभिलेख खाता तयार नगरी खर्च लेखेको पाइयो। तोकिएका फारमहरुको प्रयोग गरेको नदेखिएकोले मर्मत खर्चको यथार्थता परीक्षण गर्न सकिएन। मर्मतलाई मितव्ययी बनाउन तोकिएको ढाँचामा अभिलेखाङ्कन गरी अध्यावधिक गर्नुपर्ने तर्फ पालिकाको ध्यान दिनु पर्छ।

४४.३ मसलन्द खर्चः सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को नियम ८(२) मा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम खरिद गर्दा प्रतिस्पर्धा सीमित हुने गरी टुक्रा, टुक्रा पारी खरिद गर्न नहुने उल्लेख छ। त्यस्तै सोही नियमावली, २०६४ को नियम ३ मा खरिदलाई बढि सुविधाजनक समुहमा विभाजन गर्ने वा प्याकेजमा समावेश गर्ने व्यवस्था छ। नियम ८ मा खरिद योजना बनाउदा खरिदको सम्भावित प्याकेज बनाउनु पर्ने र नियम ९ मा खरिद सम्बन्धी सम्पुर्ण काम एउटै सम्झौताबाट हुन सक्ने नसक्ने एकिन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यो वर्ष पालिकाले विभिन्न समयमा पटक पटक गरी रु ६९ लाख ८९ हजारको को कार्यालय मालसमान खरिद गरेको देखियो। खरिदलाई खुला र प्रतिस्पर्धात्मक बनाई खर्चमा मितव्ययिता अपनाउनु पर्दछ।

४५ पुजीँगत वाट चालु प्रकृतिको खर्च

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ (१) मा सरकारी रकम खर्च गर्दा सम्बन्धित शिर्षकबाट खर्च गर्नुपर्ने र एकिकृत आर्थिक संकेत तथा वर्गीकरण र व्याख्या, २०७४ मा स्थानीय तहले पालना गर्नुपर्ने बजेट शीर्षक समेतको व्यवस्था छ। पालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार निम्नानुसार पुँजिगत शीर्षकमा विनियोजित बजेटबाट चालु प्रकृतिको रू 7700000 खर्च गरेको देखियो। विनियोजित बजेट तथा आर्थिक संकेत तथा बर्गिकरण र ब्याख्याभन्दा फरक गरी गरेको खर्च नियम सम्मत नदेखिएको रु

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा ४५ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

अनियमित भएको	७७,००,०००

४६ कार्यक्रम खर्च

आर्थिक कार्यबिधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९(७) मा कुनै तालिम, सेमिनार, गोष्ठी, कार्याशाला जस्ता कार्यक्रमको लागि रकम खर्च गर्दा त्यस्तो कार्यक्रमको लागत अनुमान अधिकारप्राप्त अधिकारीबाट स्वीकृत भएको हुनुपर्ने, नियम ३९(८)मा उपनियम(७) बमोजिम स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार सञ्चालित तालीम, सेमिनार, गोष्ठी, कार्यशाला जस्ता कार्यक्रम सम्पन्न भइसकेपछि त्यस्तो कार्यमा भएको खर्च, खरिद गरिएको मालसामानको विबरण तथा बिल, भरपाईसहित कार्यक्रममा उपस्थित तथा कार्यक्रमबाट लाभान्वित व्यक्तिको संङ्ख्या र उपस्थितिसमेत समाबेश गरी प्रतिबेदन तयार गरी अधिकारप्राप्त अधिकारीबाट स्वीकृत गराउनु पर्ने व्यबस्था भए पनि सो अनुसार लागत अनुमान तयार गरी कार्यक्रम समाप्ति पश्चात प्रतिबेदन तयार गरी स्वीकृत गरेको पाइएन।यस्तो अबस्था गरिएको सञ्चालित तालीम, सेमिनार, गोष्ठी, कार्यशाला जस्ता कार्यक्रमको बिश्वसनियता र प्रभाबकारीता न्युन हुन जाने हुँदा तोकिएको प्रकृया पुरा गरेर मात्र तालिम कार्यक्रम संचालन गर्नु गराउनु पर्दछ ।

गो भौ नं । मिति	कार्यक्रमको शीर्षक	खर्च भएको कार्यक्रम	खर्च भएको रकम रु
१२७।२०८१।०६।०८	कार्यक्रम खर्च	हरितालिका तीज कार्यक्रम	२०६९९७
१५८।२०८१।०६।१४	कार्यक्रम खर्च	संविधान दिवस समारोह	५०३४८५

४७ **बढी भुक्तानी** (1857-2082-03-25):

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायी नियमावली, २०७७ को नियम ३९.(५) बमोजिम सरकारी रकम खर्च गर्दा त्यस्तो खर्च पुष्टि गर्ने विल, भरपाई, प्रमाण र कागजात सम्लग्न हुनु पर्ने नियम ३९.(१०) बमोजिम खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन आबश्यक बिल भरपाई र कागजात सम्लग्न भए वा नभएको तथा रित पुगे नपुगेको जाँच गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।पालिकाको भुक्तानीमा उल्लेखित व्यहोरा पुरा भए नभएको जाँच नगरी बीजक भन्दा बढी भुक्तानी दिएको देखिएकोले उक्त रकम असुल गरी दाखिला गर्नुपर्ने, रु

ठेकेदारको नाम	पान नं	बीजक नं।मिति	बढी भुक्तानि रु
खुश्बु कष्ट्रक्सन	६०५६३९५९९	१० ।२०८२।०३।२४	१००२०५

असुल गर्नुपर्ने	१,००,२०५

४८ **सार्वजनिक जग्गाको उपयोग**

भूमि सम्बन्धि ऐन, २०२१ को ५९क. मा सरकारी विद्यालय, सरकारी स्वास्थ्य केन्द्र वा अस्पतालको वा सरकारी प्रयोजनको लागि जग्गा आवश्यक भई त्यस्तो स्थानमा सरकारी जग्गा नरहेको वा भए पनि प्रयोग गर्न उपयुक्त नरहेको कारण त्यस्तो स्थानमा रहेको सार्बजनिक प्रकृतिको जग्गा प्रयोग गर्न उपयुक्त र आवश्यक हुने देखिए नेपाल सरकारको स्वीकृति लिएर प्रयोग गर्न सकिने व्यबस्था रहेको छ । पालिकाले सार्बजनिक जग्गा उपयोगमा ल्याउदा नेपाल सरकारको स्वीकृति नलिएको अबस्था देखिएकोले निर्माण कार्य गर्दा उक्त व्यहोरा कार्यान्वयनका लागि आबश्यक पहल गरेरमात्र निर्माण कार्य सुरु गर्न ध्यान जान आबश्यक देखिन्छ ।

४९ **खरीद प्रक्रिया**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ८५(४) मा सार्वजनिक निकायले एक लाख रुपैँया भन्दा बढी रकमको सोझै खरिद गर्दा मौजुदा सुचीमा रहेका कम्तिमा तीनवटा आपूर्तिकर्ता, निर्माण ब्यवसायी, परामर्शदाता वा सेवा प्रदायकबाट लिखित रुपमा दरभाउपत्र वा प्रस्ताव माग गरी खरिद गर्नु पर्दछ । पालिकाले नगरपालिका पुँजीगतको गो.भौ.नं. र मिति १३४१।२०८२।०३।०१ बाट विभिन्न बाटो मर्मत तथा सरसफाई कार्य गराए वापत श्री काभेरी कन्स्ट्रक्सन कम्पनी प्रा.लि., काठमाण्डौलाई रु. ५२८४०२। रकम भुक्तानी दिएकोमा लिखित रुपमा दरभाउपत्र वा प्रस्ताव माग गरी खरिद गरेको नदेखिएको र स्वीकृत कार्यक्रम बमोजिम खर्च समेत नभएको नियमसम्मत नदेखिएको रु

अनियमित भएको	५,२८,८०३

५० **मु अ कर समायोजन पेश**

मुल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ को नियम ६(ग) मा सरकारी निकायले ठेक्का वा करार अन्तर्गत आपुर्ति हुने वस्तु वा सेवाको मुल्य वा रकम भुक्तानी गर्दा भुक्तानी गरिने मुअकर रकमको ३० प्रतिशत कट्टी गरी सम्बन्धित भुक्तानी प्राप्त गर्ने व्यक्तिको नामबाट सम्बन्धित राजस्व शिर्षकमा दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।पालिकाले देहायबमोजिमको खरिद कार्यको मु.अ.कर सहित रु. ११६०३९९९। भुक्तानी दिंदा मु.अ.कर रकम रु. १३३४९७२।३४ भुक्तानी दिएकोमा ३० प्रतिशतले हुने रकम कट्टा नगरी भुक्तानी दिएको देखिएकोले मु.अ.कर समायोजन पत्र पेश गर्नु पर्ने रु

गो.भौ.नं. र मिति	**विवरण**	**आपूर्तिकर्ता**	**भुक्तानी रकम**	**मु.अ.कर रकम**
१३७७।०८२।०३।०४	शव वाहन खरिद	श्री सिप्रदी ट्रेडिङ्ग प्रा.लि., काठमाण्डौ	२५३८९९९।	२९२०९६।२३
१४०६।०८२।०२।२५	जिप खरिद	श्री अग्नी इन्कर्पोरेटेड प्रा.लि., काठमाण्डौ	९०६५०००।	१०४२८७६।११
	जम्मा		११६०३९९९	१३३४९७२।३४

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८२-१२-२७** को निर्णयले रू **२९२,०९६.२३** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

प्रमाण पेश नगरेको	१०,४२,८७६.११

५१ **समग्र ठेक्का ब्यवस्थापन**

५१.१ ठेक्का अभिलेख सार्वजनिक निर्माण कार्य गर्ने हरेक निकायले ठेक्का अभिलेख म.ले.प.फा.न. ५०७ को ढाँचामा अद्यावधिक गरी राख्नुपर्ने व्यवस्था छ। निर्माण कार्यको विस्तृत अभिलेखांकनको लागि प्रयोग गरिने ठेक्का सम्बन्धी अभिलेखले कूल गर्नुपर्ने कार्य, हाल सम्म भएको कामको परिमाण, मूल्य, कार्य सम्पादन जमानत, पेश्की ग्यारेन्टीको अवस्था, काम सम्पन्न गर्नुपर्ने मिति, भेरिएशन लगायतको जानकारी उपलब्ध हुन्छ। तर यस कार्यालयले उक्त विवरण देखिने गरी अभिलेख राखेको देखिएन।अतः स्वीकृत ढाँचा अनुसार सवै विवरण खुल्ने गरी ठेक्का अभिलेख अद्यावधिक गरी राख्नुपर्दछ।

५१.२ गुणस्तर परीक्षण: सार्वजनिक खरिद तथा निर्माण संझौता कार्यान्वियन गर्दा सामान आपूर्तिमा तथा निर्माणमा गुणस्तर परीक्षण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालय अन्तर्गत सञ्चालित विभिन्न ठेक्काहरुमा प्रयोग हुने निर्माण सामग्रीहरु रड, सिमेन्ट, गिट्टी, बालुवा, ढुङ्गा, जि.आई.वायर तथा क्युब समेतको गुणस्तर परीक्षण ठुला केहि ठेक्काहरुमा गरेको प्रमाण पेश भए पनि अधिकांश साना ठेक्काहरु र उपभोक्ता समितिहरुबाट भएका निर्माण कार्यको परिक्षण भएको पाइएन । जसबाट सार्वजनिक निर्माणमा प्रयोग भएका सामग्रीहरु तथा निर्माण कार्यको गुणस्तर सम्बन्धमा आस्वस्थ हुन सक्ने अवस्था छैन ।

५१.३ कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन: सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १२५ अनुसार परीक्षण गर्ने त्रुटि सच्याउने दायित्वको अवधि समाप्त नहुँदै कुनै त्रुटि देखिएमा सार्वजनिक निकायले सोको एकीन गरी समयमा नै दाबी गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ। त्रुटी सच्याउने दायित्वको अवधि समाप्त भएपछि त्यस्तो निर्माण कार्य स्वीकृत ड्रइङ्ग, डिजाइन वा स्पेसिफिकेशन बमोजिम भए नभएको कुरा प्राविधिक कर्मचारीबाट जाँचबुझ गराई कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ। तर कार्यालयले सो अनुसार कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गरेको देखिएन।

५१.४ डि.एल पि.अभिलेखः सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १२५(२) मा कुनै निर्माण कार्य सम्पन्न भई त्रुटी सच्याउने दायित्व अवधि समाप्त भएपछि सार्वजनिक निकायका प्रमुखले त्यस्तो निर्माण कार्य स्वीकृत ड्रइङ्ग,डिजाइन वा स्पेशिफिकेशन बमोजिम भए नभएको कुरा प्राविधिक कर्मचारीवाट जाँचवुझ गराई कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने उल्लेख छ।नियममा भएको उक्त प्रावधानको प्रभावकारी रुपले कार्यान्वियन गर्न र गुणस्तरीय निर्माण कार्यमा सघाउ पुर्याउनको लागि निर्माण सम्पन्न भई डि.एल.पी.मा रहेका ठेक्काको अभिलेख राखि नियममा उल्लेख भए अनुसार प्राविधिक कर्मचारीवाट जाचवुझ गराउनुपर्नेमा डि.एल.पी.मा रहेका ठेक्काको अभिलेख राखेको देखिएन।यस्तो अवस्थामा डि.एल.पी. समाप्त भएका ठेक्काको प्राविधिक कर्मचारी खटाई नियममा भएको प्रावधान अनुसार जाँचबुझ गराई कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन तयार भए नभएको एकिन गर्ने सक्ने अवस्था रहेन।अतः यसको अद्यावधिक अभिलेख राख्ने कार्य तर्फ पालिकाको ध्यान जानुपर्ने देखिन्छ ।

५१.५ निर्माण कार्यको लगतः सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ उपनियम (११) मा निर्माण कार्य सम्पन्न गरिसकेपछि सार्वजनिक निकायलाई प्राप्त भएको भौतिक संरचनाहरुको विवरण खुलाई अभिलेख राख्नुपर्ने व्यवस्था भएकोमा पालिकाले यस वर्ष संचालन गरेको योजना निर्माण कार्यको लगत राखेतापनि विगत वर्षदेखि भएको कार्यको लगत अद्यावधिक गरेको देखिएन।यस पालिकाले गत विगत वर्षदेखि संचालन भएको कार्यक्रमबाट निर्माण गरेको भौतिक संरचनाहरु समेतको लगत राख्ने व्यबस्था गरी निर्माण कार्यको लगत व्यवस्थापन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

५२ **सवारी साधन खरीद**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, केन्द्रीय सरकार र तालुक संघीय मन्त्रालयको परिपत्र, निर्देशन समेतको आधारमा आफ्नो आन्तरिक आम्दानीबाट मात्र सवारी साधन खरिद गर्नुपर्नेमा केन्द्रीय सरकारको वित्तीय समानिकरण अनुदानको मौज्दात रकमबाट भुक्तानी दिन मिल्ने देखिदैन । लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार नगरपालिकाले निम्न अनुसार सवारी साधन खरिद गरी समानिकरण अनुदानबाट भुक्तानी गरेको अनियमित रु

क्र.सं.	सवारी साधन	संख्या	रकम रु
१	स्कर्पियो	१	५००००००

अनियमित भएको	५०,००,०००

५३ **उपभोक्ता समीति मार्फत कार्य**

सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम ९७ अनुसार उपभोक्ता समितिबाट काम गराउँदा सम्पन्न निर्माण कार्यको सञ्चालन उपभोक्ता समितिले गर्नु पर्ने, खर्चको सूचना सार्वजनिक गर्नु पर्ने, निर्माण कार्यमा डोजर, लोडर, एक्साभेटर, मेशीनहरू प्रयोग गर्न नहुने व्यवस्था छ । श्रममूलक प्रविधिमा आधारित रही श्रमको उपयोग र परिचालनलाई प्राथमिकता दिनु पर्ने, मेशीनरी उपकरणको प्रयोग गरेमा कारवाही गर्नुपर्ने, उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन भएका आयोजनाहरूको कार्यसम्पन्न भएपछि सम्वन्धित निकायले सोको रेखदेख मर्मत सम्भार गर्ने जिम्मेबारी समेत तोकी उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्ने आदि व्यवस्थाहरु रहेका छन् । त्यसैगरी स्थानीय सीप, श्रोत र साधन उपयोग हुने र स्थानीय स्तरमा कार्य सम्पन्न गर्न सक्ने मात्र आयोजनाको कार्यान्वयन उपभोक्ता समिति मार्फत गर्न सकिने, उपभोक्ता समितिले सम्झौता बमोजिम गर्नुपर्ने काम समिति आफैले गर्नु गराउनु पर्ने, अन्य कुनै निर्माण व्यवसायी वा अन्य व्यक्ति वा संस्था मार्फत गर्न गराउन नपाइने र उपभोक्ता समितिको लगत अनुसूची १ मा तोकिएको ढांचामा अद्यावधिक गराई राख्नुपर्ने उल्लेख छ । उपभोक्ता समितिबाट कार्यहरु गराउँदा कानुनको पूर्णरुपले अनुशरण र पालना गरेर मात्र गराउनु पर्नेमा गरेको पाइएन ।

अनुसूचीहरू

अनुसूची - १

आर्थिक कारोबारको स्थिति

आर्थिक बर्ष: २०८१/८२

कार्यालय र स्थान : बराहक्षेत्र नगरपालिका, सुनसरी , बराह नगरपालिका , सुनसरी

पद	नाम	कार्यकाल सुरु मिति	कार्यकाल समाप्त मिति
कार्यालय प्रमुख	गणेश बहादुर कटुवाल	२०८१-१-२८	हाल सम्म कार्यरत
लेखा प्रमुख	वीरेन्द्र यादव	२०७५-१२-१०	हाल सम्म कार्यरत

बेरुजु वर्गीकरण:

असूल गर्नुपर्ने	अनियमित भएको	प्रमाणका कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा पेश्की
५८८,५०६	२०,३०७,४५९	२,८८४,३७२.३४	०	०	३,४०४,९७३
				प्रारम्भिक प्रतिवेदनबाट देखिएको बेरुजू रु.	२७,१८५,३१०.३४
				प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर फछ्र्यौट गरी संपरीक्षण भएको रकम रु.	४१४,३६३.२३
				संपरीक्षणबाट थप भएको बेरुजू रु.	०
				लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा कायम बेरुजू रु.	२६,७७०,९४७.११

स्थानीय तह :

गत बर्षको जिम्मेवारी		१२७१३७६४७.५४	
आम्दानी		खर्च	
संघीय सरकारबाट अनुदान	६४५४११५२०	चालु खर्च	५४०७२०१७३.१६
प्रदेश सरकारबाट अनुदान	५२६९९२६७.९३	पूँजीगत खर्च	४९६०९३०९८.४५
राजश्व बाँडफाँट	१५०००५३७८.८८	वित्तीय/अन्य व्यवस्था	३८३३८३७९२.९२
आन्तरिक आय	६४५३३०९१.८९		
अन्य आय	४६४७४१७७७.३८		
कुल आय	१३७७३९१०३६.०८	कुल खर्च	१४२०१९७०६४.५३
बाँकी मौज्दात		८४३३१६१९.०९	

अनुसूची - २

बेरूजु दफा २ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची - ३

प्राप्ति र भुक्तानीको एकिकृत वार्षिक प्रतिवेदन (बजेट र गैरबजेट निकाय)								
क्र.स./आर्थिक सङ्केत	विवरण	टिप्पणी नं	चालु आ.ब.को कारोबार			गत आ.ब. को कारोबार		
			नगद	तेस्रो पक्ष भुक्तानी (सोझै भुक्तानी)	जम्मा	नगद	तेस्रो पक्ष भुक्तानी (सोझै भुक्तानी)	जम्मा
	राजस्व, अनुदान र अन्य प्राप्ति							
११०००	कर		१९,९३,३४,६९६.५३	०.००	१९,९३,३४,६९६.५३	२०,५४,०४,९९१.९३	०.००	२०,५४,०४,९९१.९३
१३०००	अनुदान		६४,३२,०४,८६२.९३	०.००	६४,३२,०४,८६२.९३	६३,०४,९८,९०१.०८	०.००	६३,०४,९८,९०१.०८
१४०००	अन्य राजस्व		२,६०,४८,१४२.१७	०.००	२,६०,४८,१४२.१७	३,३८,६०,५२२.३८	०.००	३,३८,६०,५२२.३८
१५०००	विविध प्राप्ति		१,३८,९००.००	०.००	१,३८,९००.००	०.००	०.००	०.००
क	कुल जम्मा प्राप्ति		८६,८७,२६,६०१.६३		८६,८७,२६,६०१.६३	८६,९७,६४,४१५.३९		८६,९७,६४,४१५.३९
३	चालु		५४,०७,२०,१७३.१६	०.००	५४,०७,२०,१७३.१६	५२,८२,८७,८६८.७६	०.००	५२,८२,८७,८६८.७६
२१०००	पारिश्रमिक / सुविधा		४०,३९,३३,७८६.८१	०.००	४०,३९,३३,७८६.८१	४०,४९,४२,१७६.५०	०.००	४०,४९,४२,१७६.५०
२२०००	मालसामान तथा सेवाको उपयोग		१३,४३,६२,६५६.०५	०.००	१३,४३,६२,६५६.०५	१२,१४,२८,३२३.४४	०.००	१२,१४,२८,३२३.४४
२५०००	सहायता (Subsidy)		२,९९,९१०.००	०.००	२,९९,९१०.००	१,८९,८००.००	०.००	१,८९,८००.००
२७०००	सामाजिक सुरक्षा		१४,२६,३२०.३०	०.००	१४,२६,३२०.३०	११,०८,०८१.६७	०.००	११,०८,०८१.६७
२८०००	अन्य खर्च		६,९७,५००.००	०.००	६,९७,५००.००	६,१९,४८७.१५	०.००	६,१९,४८७.१५
४	पूंजीगत		३७,३३,७२,०००.८२	०.००	३७,३३,७२,०००.८२	३४,६५,६१,५१५.९२	०.००	३४,६५,६१,५१५.९२
३१११०	भवन तथा संरचना		१,४६,५०,२३८.८९	०.००	१,४६,५०,२३८.८९	१,२६,८०,१४९.२५	०.००	१,२६,८०,१४९.२५
३११२०	सवारी साधन, मेशिनरी औजार, फर्निचर्स तथा फिक्चर्स		२,२६,९४,८९५.०८	०.००	२,२६,९४,८९५.०८	२,०४,२१,४५३.८३	०.००	२,०४,२१,४५३.८३
३११३०	अन्य पूँजीगत खर्च		८,९५,९४,८१९.८९	०.००	८,९५,९४,८१९.८९	१०,४४,६६,०६०.९९	०.००	१०,४४,६६,०६०.९९
३११५०	सार्वजनिक निर्माण		२०,९१,९६,६७४.३१	०.००	२०,९१,९६,६७४.३१	२०,०९,०८,७२३.७८	०.००	२०,०९,०८,७२३.७८
३११६०	निर्मितसरचनाको सुधार खर्च		०.००	०.००	०.००	५,४८,५००.००	०.००	५,४८,५००.००
३११७०	पूँजीगत सुधार खर्च		३,७२,३५,३७२.६५	०.००	३,७२,३५,३७२.६५	७५,३६,६२८.०७	०.००	७५,३६,६२८.०७
ख)	कुल जम्मा भुक्तानी		९१,४०,९२,१७३.९८		९१,४०,९२,१७३.९८	८७,४८,४९,३८४.६८		८७,४८,४९,३८४.६८
ग)	बचत /कमी (ग = क-ख)		(४,५३,६५,५७२.३५)		(४,५३,६५,५७२.३५)	(५०,८४,९६९.२९)		(५०,८४,९६९.२९)
घ)	धरौटी, आकस्मिक कोष लगायतका अन्य कोषको मौज्दातको थप/घट (+/-)		५२,१३,०७२.१२		५२,१३,०७२.१२	१,३१,९५,६८६.५३		१,३१,९५,६८६.५३

घ.१)	कट्टी रकम भुक्तानी/दाखिला गर्न बाकी		(५,१४४.७८)		(५,१४४.७८)	(३,९०९.००)		(३,९०९.००)
ङ)	यस आ.ब.को नगद तथा बैंक मौज्दात (बचत /(कमी)) (ङ = ग+घ)		(४,०१,५२,५००.२३)		(४,०१,५२,५००.२३)	८१,१०,७१७.२४		८१,१०,७१७.२४
च)	गत आ.व.को नगद तथा बैंक मौज्दात		१२,७८,७३,५७८.२६		१२,७८,७३,५७८.२६	११,९७,६२,८६१.०२		११,९७,६२,८६१.०२
छ)	विनिमय नाफा/घाटा तथा अन्य समायोजन							
ज)	आ.व. अन्तको बाँकी नगद तथा बैंक मौज्दात (ज= ङ+च+छ)		८,७७,२१,०७८.०३		८,७७,२१,०७८.०३	१२,७८,७३,५७८.२६		१२,७८,७३,५७८.२६

बेरूजु दफा ३३.३ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची -४

SN	Ward Number	Member Name	Citizenship Number	Father Name	Bank Account Number
1	1	Bhakta Kumar Rai	58	Jin Mukhiya Rai	2680242621600016
2	1	Chandramaya Thapa	58	Lal Bahadur Khadka	2680242631000011
3	1	Chhali Maya Rai	92	Bharna Sinha Rai	2680242632100017
4	1	Dil Kumari Rai	92	Indra Ganbhir Rai	2680242605800012
5	1	Champa Devi Katuwal	139	Mekhar Bahadur Basnet	2680242631400019
6	1	Chaya Devi Pokhrel	139	Tika Ram Niraula	2680242632200014
7	1	Bhim Kumari Rai	149	Ran Dhoj Rai	2680242654200016
8	1	Dambar Bahadur Dahal	149	Khadka Bahadur Dahal	2680242633300010
9	1	Aas Maya Magar	206	Prem Bahadur Rai	2680242647100019
10	1	Dil Maya Bhujel	206	Sarke Bhujel	2680256787300017
11	1	Bhadra Sing Rai	217	Dal Bir Rai	2680242620500010
12	1	Biphaswari Rai	217	Barti Man Rai	2680242636700015
13	1	Dal Bahadur Rai	217	Chandra Bahadur Rai	2680242643200010
14	1	Bhupendra Thapa	247	Anta Bahadur Thapa	2680242622100010
15	1	Dambar Kumari Karki	247	Bal Bahadur Katuwal	2680242633600011
16	1	Bhim Bahadur Rai	249	Sasor Man Rai	2680242622200017
17	1	Dambarmaya Magar	249	Bhakta Bahadur Magar	2680242633500014
18	1	Bal Kumar Rai	280	Bisnu Bahadur Rai	2680242619800015
19	1	Chuda Raj Basnet	280	Bhaudha Man Basnet	2680242631300012
20	1	Chandra Maya Bista	284	Juthe Thapa	2680242639800019
21	1	Dambar Kumari Thapa	284	Sal Bahadur Dagi	2680242633400017
22	1	Dil Bahadur Rai	288	Sur Bahadur Rai	2680242643100013
23	1	Dil Bahadur Rai	288	Bir Bahadur Rai	2680242605400014
24	1	Bishanu Prasad Nepal	296	Bhawa Nath Nepal	2680242636900019
25	1	Dipa Kumari Tamang	296	Khadka Samser Thakuri	2680242606500010
26	1	Artha Bahadur Rai	314	Bir Bahadur Rai	2680242614600016
27	1	Chandra Bahadur Gurung	314	Kul Bahadur Gurunga	2680242667500011
28	1	Bal Ram Pokharel	347	Ganga Dhar Pokharel	2680254338400018
29	1	Bisnu Prasad Pokharel	347	Bhagiratha Pokharel	2680242636600018
30	1	Chandra Sari Rai	347	Balat Man Rai	2680242639400011

31	1	Amalsingh Rai	402	Chatur Man Rai	2680242614900017
32	1	Dasaratha Prasad Shah	402	Ram Uchit Shah	2680242605600018
33	1	Bhim Kumar Pathak	489	Jay Parsad Pathak	2680242621700013
34	1	Bhimsen Shrestha	489	Chija Lal Shrestha	2680242620800011
35	1	Dil Maya Rai	548	Maden Bahadur Rai	2680242605200010
36	1	Dilmaya Darji	548	Mangal Bahadur Darji	2680242606200019
37	1	Bhakta Kumari Karki	685	Ammara Bahadur Budhathoki	2680254183100019
38	1	Bhote Biswakarma	685	Surja Maya Biswkarma	2680242621100011
39	1	Bhim Bahadur Magar	744	Padam Bahadur Magar	2680242621500019
40	1	Bhuni Maya Rai	744	Budha Man Rai	2680242589300010
41	1	Dal Bahadur Magar	789	Kabiraj Magar	2680242643300017
42	1	Dhan Maya Rai	789	Man Rai	2680242643800012
43	1	Bhagawati Rai	814	Bhakta Bahadur Rai	2680242621400012
44	1	Bhim Bahadur Shrestha	814	Kirsna Bahadur Shrestha	2680242621300015
45	1	Aitimaya Rai	830	Laxmi Kubir Rai	2680242615000013
46	1	Dilmaya Bishwakarma	830	Hark Bahadur Biswkarma	2680242605500011
47	1	Chandra Bahadur Bishwakarma	866	Man Sing Bishwakarma	2680242639500018
48	1	Dik B. Dhungana	866	Dal Bahadur Dhungana	2680242633900012
49	1	Bhakat Bhadur B.K.	872	Padam Bahadur Biswkarma	2680242654400010
50	1	Bhakti Maya Rai	872	Phatti Ram Rai	2680242620400013
51	1	Dhan LaXmi Rai	873	Bam Prasad Rai	2680242643900019
52	1	Dilmaya Shrestha	873	Daya Narayan Shrestha	2680242606600017
53	1	Bir Bahadur Shrestha	1079	Kirsna Bahadur Shrestha	2680242593500017
54	1	Dilmaya Bishwakarma	1079	Ram Bahadur Biswkarma	2680242606400013
55	1	Bhulmati Rai	1089	Ram Dil Rai	2680242620600017
56	1	Dil Maya Budhathoki	1089	Ratn Bahadur Bhudathoki	2680242605300017
57	1	Ambar Bhadur Bista	1119	Dil Bahadur Bistha	2680242614700013
58	1	Chatra Bahadur Bista	1119	Chandra Bahadur Bista	2680242630900015
59	1	Ambir Maya Rai	01225	Padam Bahadur Rai	2680242615300014
60	1	Chandra Maya Khatri	1225	Dambar Bahadur Lamichhane	2680242630800018
61	1	Bhakti Devi Sahi	1263	Ram Bahadur Rai	2680242620300016

62	1	Bishnumaya Khadka	1263	Jagat Bahadur Basnet	2680242654100019
63	1	Bachanmaya Rai	1331	Pyar Sing Rai	2680242624300012
64	1	Budha Maya Shrestha	1331	Bhan Narayan Shrestha	2680242619700018
65	1	Bhim Bahadur Sarki	1509	Ram Bahadur Sarki	2680242621200018
66	1	Dammar Kumari Basnet	1509	Sing Bahadur Khadka	2680258806300015
67	1	Bam Bahadur Bhujel	1579	Man Sing Bhujel	2680242653800019
68	1	Chhirmadhani Rai	1579	Nand Maya Rai	2680242631700010
69	1	Deu Laxmi Newar	1582	Tanka Bahadur Newar	2680242642900010
70	1	Dhwase Bahadur Sarki	1582	Theuka Sarki	2680242644200019
71	1	Bhim Bahadur Rai	1584	Shahar Mani Rai	2680242621900017
72	1	Biba Kumari Pariyar	1584	Ran Bahadur Darji	2680242637200019
73	1	Dhan Bhadur Dahal	1584	Rabi Dhwaj Dahal	2680242643400014
74	1	Chet Nath Shrestha	1648	Pushpa Raj Shrestha	2680250612900014
75	1	Dhan Maya Kafle	1648	Satya Prasad Bhattrai	2680242643700015
76	1	Bishanu Maya Tamang	1710	Dhan Bahadur Tamang	2680242593100019
77	1	Dhanmaya Shrestha	1710	Krishna Bahadur Sreshtha	2680242644100012
78	1	Aasha Kumari Rai	1762	Chandra Bahadur Rai	2680242647000012
79	1	Bisnu Maya Rai	1762	Dhan Bahadur Rai	2680242654000012
80	1	Bimadhani Rai	1815	Parbi Dhan Rai	2680242637000015
81	1	Budhdika Rai	1815	Dal Dhoj Rai	2680242653600015
82	1	Bar Bahadur Rai	1914	Maul Bahadur Rai	2680242593200016
83	1	Bhim Bhadur Dahal	1914	Rabi Kesar Dahal	2680242621000014
84	1	Ambika Devi Khatiwada	2082	Krishna Prasad Dahal	2680242615200017
85	1	Ambika Thapa	2082	Dal Bahadur Thapa	2680242602500014
86	1	Chandra Maya Rai	2082	Mahant Rai	2680242639900016
87	1	Brikh Bahadur Magar	2278	Parbal Sing Rai	2680242653700012
88	1	Durga Kumari Limbu	2278	Hark Bahadur Limbu	2680242643000016
89	1	Chandra Bhadur Rai	2312	Nain Bahadur Rai	2680242631600013
90	1	Durga Bahadur Basnet	2312	Harka Bahadur Basnet	2680242605700015
91	1	Aandhe Kami	2414	Chandra Lal Kami	2680242614500019
92	1	Dakshi Maya Biswakarma	2414	Man Bahadur Biswkarma	2680242605900019

93	1	Badurmaya Rai	2614	Dhan Bahadur Rai	2680242593000012
94	1	Bal Ram Tamang	2614	Padam Dil Tamang	2680242653900016
95	1	Bal Bahadur Rai	2625	Dhan Sher Rai	2680242636800012
96	1	Chatur Maya Rai	2625	Abi Lal Rai	2680242631500016
97	1	Bhakti Maya Rai	2629	Bhim Bahadur Rai	2680242620900018
98	1	Chhak Maya Magr	2629	Ram Bahadur Magar	2680242632000010
99	1	Buddhi Maya Rai	2686	Man Bahadur Rai	2680242593300013
100	1	Devi Maya Rai	2686	Krisna Bahadur Rai	2680228464300025
101	1	Bhul Maya Gurung	2804	Dil Bahadur Rai	2680242620200019
102	1	Bihimaya Thapa Magar	2804	Karna Bahadur Magar	2680242637100012
103	1	Bhoj Man Rai	2844	Bhagi Man Rai	2680242622000013
104	1	Dildhari Rai	2844	Bhaisus Rai	2680242606300016
105	1	Bala Sori Rai	2879	Garja Bahadur Rai	2680242593600014
106	1	Bishnu Maya Rai	2879	Ran Bahadur Rai	2680242593400010
107	1	Bharat Sahu Teli	2995	Jiwachh Sahu Teli	2680242620700014
108	1	Bishnu Prasad Karki	2995	Mekh Bahadur Karki	2680242619600011
109	1	Binamaya Kami	3006	Bhale Kami	2680242592900016
110	1	Chhatra Bahadur Rai	3006	Karma Lal Rai	2680242650300017
111	1	Bishnu Bahadur Tamang	3123	Ram Bahadur Tamang	2680242620100012
112	1	Chandra Kumari Karki	3123	Jagat Bahadur Mahatara	2680242639700012
113	1	Abindra Rai	4818	Baij Man Rai	2680242614800010
114	1	Ambar Bahadur Basnet	4818	Dan Bahadur Basnet	2680242615100010
115	1	Bhim Maya Neupane	063032/576	Padam Bahadur Neupane	2680254660700015
116	1	Bisnu Maya Rai	063032/576	Jagat Bahadur Rai	2680242653500018
117	1	Chandra Kumar Rai	063042।161	Birkha Dhoj Rai	2680242631100018
118	1	Dalli Maya Rai	063042।161	Dip Bahadur Rai	2680242633700018
119	1	Dhan Bahadur Ray	063043/165	Bhakta Bahadur Rai	2680242644000015
120	1	Dhan Kumari Shrestha	063043/165	A A	2680242596800015
121	1	Dil Kumari Rai	10498।14707।3720	Nacho Birta Rai	2680242606000015
122	1	Dil Kumari Rai	10498।14707।3720	Bhim Bahadur Magar	2680242634200012

123	1	Dhan Bahadur Rai	12901।130।653	Bir Bahadur Rai	2680242643600018
124	1	Dil Maya Bhujel	12901।130।653	Tek Bahadur Bhujel	2680242642800013

बेरूजु दफा ४५ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची -५

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	बजेट स्रोत	रकम रु
१	भ्याक्सिनेटरको पारिश्रमिक	समानीकरण अनुदान	२०००००
२	महामारी रोग नियन्त्रण कार्यक्रम	राजश्व बाँडफाँड प्रदेश सरकार	१५००००
३	कुकुर बिरालोलाई नियमित रेबिज खोप कार्यक्रम	राजश्व बाँडफाँड संघीय सरकार	१०००००
४	सामुदायिक कुकुरहरुको बन्ध्याकरण कार्यक्रम	समानिकरण अनुदान	५०००००
५	अनुगमन सुचना तथा संचार पशुसेवा कार्यक्रम	समानिकरण अनुदान	१०००००
६	पशुपालन सम्वन्धि तालिम तथा सामाग्री हस्तान्तरण	समानिकरण	२०००००
७	अनुगमन तथा बैठक कृषि शाखा	समानिकरण	१५००००
८	पशु स्वास्थ्य तथा बाझोपन शिविर	समानिकरण	२०००००
९	भ्याक्सिनेटरको पारीश्रमिक	राजश्व बाँडफाँड	३०००००
१०	सहकारी संस्थाको नियमित र सघन अनुगमन	समानिकरण	२५००००
११	सहकारी झलक प्रकाशन	कोशी समानिकरण	१५००००
१२	बजार अनुगमन	कोशी समानिकरण	१०००००
१३	उद्योग वाणिज्य संघ ब्यापारी तथा उद्योगीहरुका लागि अभिमुखीकरण	कोशी समानिकरण	१०००००
१५	शिक्षकहरुलाई आई सि टी तालिम	राजश्व बाँडफाँड	२०००००
१६	मेयर लिग प्रतियोगिता	समानिकरण	१५०००००
१७	लोकसेवा कक्षा संचालन	समानिकरण	५०००००
१८	महिलाहरुलाई ढाका बुन्ने तालिम	समानिकरण	४५००००
१९	स्वास्थ्य संस्थाहरुका लागि प्रशासनिक खर्च	समानिकरण	५०००००

२०	मेलमिलाप केन्द्र ब्यवस्थापन	समानिकरण	२०००००
२१	औषधि प्याकेजिङ तथा ढुवानी	समानिकरण	१५००००
२२	सुनौलो हजार दिन कार्यक्रम	समानिकरण	२०००००
२३	पत्रकार भेटघाट कार्यक्रम	आन्तरीक	१०००००
२४	वालमैत्री नगरपालिका घोषणा वडामा तयारी	समानिकरण	६०००००
२५	अन्तर निकाय समन्वय बैठक	आन्तरीक	१०००००
२६	विषयगत हाजिरीजवाफ प्रतियोगिता	समानिकरण	२०००००
२७	विद्यालय अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण	समानिकरण	१५००००
२८	न्यायीक समीतिको अवलोकन भ्रमण	समानिकरण	१५००००
२९	क्याल्सियम खरीद	राजश्व बाँडफाड	२०००००
खर्च भएको रकम रु			७७०००००

सुझाव

स्थानीय तहहरूद्वारा प्रदान गरिने सेवालाई छिटो, सरल, सुलभ र गुणस्तरीय बनाई स्थानीय जनताको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन यस स्थानीय तहले कानुन तथा नीति निर्माण, साधन स्रोतको प्रभावकारी परिचालन, विकास प्रशासन, राजस्व परिचालन, नियमित सेवा प्रवाह, आर्थिक प्रशासन लगायतका विषयमा तपसिल अनुसारका सुधार गर्नुपर्दछः

- वित्तीय हस्तान्तरण र राजस्व बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने रकम सम्बन्धित मार्गदर्शनमा तोकिएबमोजिम विनियोजनमा कुशलता, कार्यान्वयनमा दक्षता र अपेक्षित नतिजा प्राप्त हुने गरी बजेट विनियोजन गरी समयमै पारित गर्नुपर्दछ।
- आन्तरिक आयका क्षेत्रहरू पहिचान गरी आन्तरिक आय वृद्धि गर्नुपर्दछ । कार्ययोजना तयार गरी विगतका आय बक्यौता असुल गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ।
- स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको सुविधा सम्बन्धी ऐन अनुसार मात्र पदाधिकारीलाई तोकिएको सुविधा व्यवस्था गर्नुपर्दछ। निर्वाचित हुने पद बाहेक राज्यकोषबाट तलव सुविधा बेहोर्ने गरी नियुक्त हुने सबै पदमा योग्यता र मापदण्ड तोकिनुपर्दछ ।
- स्थानिय सेवा ऐन र नियम अनुसार सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणको आधारमा सङ्गठन संरचना निर्माण गरी स्थायी पद सिर्जना, पद दर्ता र पदपूर्ति गरी कर्मचारी व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ ।
- भौगोलिक अवस्था, स्रोतको उपलब्धता, सेवा प्रवाहको अवस्थासमेतका आधारमा कानुन बमोजिम जनशक्ति व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ । पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गरी कार्यसम्पादनमा प्रभावकारिता ल्याउन प्रशिक्षण तथा तालिमको व्यवस्था गर्नुपर्दछ।
- अनुदान दिने विषय, क्षेत्र, वर्ग, समूहबारे कानुनबाट नै स्पष्ट गरी अन्तिम प्रयोगकर्तालाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने तथा उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि हुने गरी अनुदान प्रदान गर्नुपर्दछ । अति विपन्न र न्यून आय वर्गलाई सेवामा पहुँच दिन प्रदान गरिने सुविधा सोही वर्गमा पुगेको सुनिश्चित गर्न सो प्राप्त गर्नेको विवरण सार्वजनिकीकरण गर्नुपर्दछ ।
- व्यावसायिक प्रकृतिको संस्थाहरूलाई पुँजीगत अनुदान प्रदान गर्दा लाभग्राहीले प्राप्त गर्ने लाभको सुनिश्चितता हुनुपर्दछ । यस्ता संस्थाहरु विघटन भएमा बाँकी सम्पत्ति लगानीको अनुपातमा फिर्ता हुने सुनिश्चितता हुन पर्दछ । यस्तो निर्माण व्यक्तिगत स्वामित्व रहेको जग्गा वा सम्पत्तिमा गरिनु हुँदैन।
- एउटै प्रकृतिको काममा समेत लागत अनुमान टुक्र्याई सोझै खरिद गर्ने, पूर्वानुमान गर्न सकिने अवस्थामा पनि लागत अनुमान यथार्थपरक तवरले तयार नगरी भेरिएसनबाट थप कार्य गराउने प्रवृत्तिमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।
- खरिद सम्झौताको निर्धारित समयमा ठेक्काको काम सम्पन्न गर्नुपर्दछ। म्याद थप कार्यलाई वस्तुनिष्ठ र तथ्यमा आधारित बनाउनुपर्दछ। निर्माण व्यवसायी वा उपभोक्ताबाट भएको निर्माण कार्यको विस्तृत विवरण देखिने गरी तोकिएको ढाँचामा अभिलेख राख्नुपर्दछ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८(५) बमोजिम स्थानीय तहले सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी, उत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन सार्वजनिक तथा सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाइ गर्नुपर्दछ।
- स्थानीय तहले आन्तरिक आयको परिधिभित्र रही मापदण्डका आधारमा आर्थिक सहायता वितरण गरी प्राप्त गर्नेको नाम सार्वजनिक गर्नुपर्दछ। त्यसैगरी अनुत्पादक र वितरणमुखी कार्यक्रममा गरिने खर्च घटाउनुपर्दछ।
- आधारभूत तथा माध्यमिक तहका विद्यालयहरूमा प्रचलित नियमले तोकेअनुसार शिक्षक विद्यार्थी अनुपातको आधारमा शिक्षक संख्या कायम गरी बढी भएका शिक्षकहरू समायोजन गर्नुपर्दछ।
- एकिकृत शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा रहेका विद्यार्थी संख्याको आधारमा दिवा खाजा, छात्रवृत्ति, पाठ्यपुस्तक र अन्य अनुदान रकम विद्यालयलाई निकासा दिनुपर्दछ ।
- बजेट तर्जुमा पूर्व नै अनुमान गर्न सकिने शीर्षकमा समेत अर्थ विविध वा अबण्डामा बजेट राख्ने र वर्षान्तमा रकमान्तर गरी खर्च गर्ने परिपाटी नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।

- पूर्व तयारीका कार्य सम्पन्न भएका आयोजनामा मात्र बजेट विनियोजन गर्नुपर्दछ। स्रोतको सुनिश्चितता बेगरका कार्यक्रम/आयोजनामा आगामी वर्षको लागि दायित्व सिर्जना गरी भुक्तानी बाँकी राख्ने कार्यमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।
- कार्यालय तथा अस्पताल भवन, सडक, सिँचाइ, खानेपानी जस्ता आयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्दा स्पेसिफिकेशनले तोकेको संख्यामा निर्माण सामग्रीहरूको गुणस्तर परीक्षण गराउनुपर्दछ। साथै रनिङ्ग बिलसाथ गुणस्तर परीक्षण प्रतिवेदन संलग्न गरेर भुक्तानी दिनुपर्दछ।
- कृषि, पशु, सहकारी संस्था लगायतलाई विभिन्न प्रयोजनमा अनुदान उपलब्ध गराउँदा किसानको सूचीकरण, वर्गीकरण, परिचयपत्रको व्यवस्था गरी तीनै तहको समन्वयमा दोहोरो नपर्ने व्यवस्था गर्दै एकीकृत विद्युतीय अभिलेख राखी वितरण गर्नुपर्दछ। नाफामूलक संस्थालाई अनुदान वितरण गर्नु हुँदैन।
- सहकारी तथा गरिबी सम्बन्धी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (कोपोमिस) तथा विद्यमान सहकारी ऐन तथा नियमको आधारमा सहकारी संस्थाहरूको सुपरिवेक्षण गरी उक्त ऐन नियम अनुसार सञ्चालन भए नभएको सुनिश्चित गर्नुपर्दछ।
- आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कार्यविधि तयार गरी कार्यसम्पादनलाई मितव्ययी, पारदर्शी र व्यवस्थित गर्नुपर्दछ। अन्तिम लेखापरीक्षण अगावै आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी सोबाट देखिएका बेहोरा जिम्मेवार व्यक्तिले फर्स्यौट गर्नुपर्दछ।
- वित्तीय अनुशासन कायम गर्न लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको सार्वजनिकीकरण तथा बेरुजु फर्स्यौटको कानुनी व्यवस्था एवं संयन्त्र तय गरिनुपर्दछ । लेखा समितिको कार्यसञ्चालन सम्बन्धी कानुन तर्जुमा गरी सो समितिलाई प्रभावकारी बनाई बेरुजु फर्स्यौट कार्यलाई व्यवस्थित बनाउनुपर्दछ।
- सरकारी पेश्की बाँकी रहेकालाई सार्वजनिक पदमा नियुक्ति नगर्ने तथा निर्वाचित हुने पदको हकमा उम्मेदवार हुन वञ्चित गर्ने एवं म्याद नाघेको पेश्कीको विवरण सार्वजनिक निकायले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ७ दिनभित्र सार्वजनिकीकरण गर्ने कानुनी व्यवस्था हुनुपर्दछ ।
- सार्वजनिक पदमा रहेका व्यक्तिको नाममा असुल गर्नुपर्ने बेरुजु कायम रहेकोमा सो फर्स्यौट नगरुञ्जेल वृत्ति विकासमा रोक्का गर्ने तथा नयाँ नियुक्ति नहुने कानुनी व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।
- सार्वजनिक पदमा रहेका व्यक्तिको नाममा बेरुजु कायम भएमा सो व्यक्तिलाई उक्त बेरुजुबारे समयमै जानकारी गराउनुपर्ने र जानकारी नगराउने कर्मचारी उपर विभागीय कारबाही गर्ने कानुनी व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।
- जुनसुकै तरिकाले प्राप्त गरेको जिन्सी एवं सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख अनिवार्य रूपमा सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणाली (पाम्स) मा अभिलेख राख्नुपर्दछ।
- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा २९ अनुसार कार्यालयको जनशक्तिले गर्न नसक्ने कामको लागि मात्र परामर्श सेवा खरिद गरी परामर्शदाता माथिको निर्भरता कम गर्नु पर्दछ । तयार गरिएका विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन लगायतका प्रतिवेदनहरू क्रमिक रुपले कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ।
- सरकारी डिजिटल सेवाहरूको गुणस्तर, पहुँच र विश्वसनीयता बढाउन सेवा स्तर सम्झौता तथा गोपनीयता सम्झौता अनिवार्य गर्नुपर्दछ। एकै प्रकारको कामको लागि निकायगतरूपमा अलग - अलग सूचना प्रविधि प्रणाली खरिद गर्ने कार्यमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ।
- सेवा प्रवाहको प्रभावकारिता लागि नागरिक सचेतना वृद्धि कार्यक्रम गर्नुका साथै नागरिकबाट पृष्ठपोषण प्राप्त गर्ने विधि अवलम्बन गर्नुपर्दछ। समयको उपलव्धता एवं सेवा खरिद गर्ने सामर्थ्य सहितको सेवा प्रवाह तय गरिनुपर्दछ ।
- सेवाग्राही समेतको योगदानमा आधारित रही विभिन्न कोषको स्थापना भएकोमा यस्ता कोषको रकम खर्च गर्दा सेवाग्राहीको हित संरक्षण भएको सुनिश्चितता हुनुपर्दछ ।
- आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लिखित बेहोरा कार्यान्वयन नहुने, आन्तरिक लेखापरीक्षकलाई फरक जिम्मेवारीमा खटाउने गरेकोले आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रभावकारी देखिँदैन। आन्तरिक लेखापरीक्षणलाई प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ।
- पालिकामा निर्माणाधीन आधारभूत अस्पताल र कार्यालय भवन समयमै निर्माण सम्पन्न गर्नुपर्दछ ।
- सामाजिक सुरक्षा तर्फ सम्बन्धित लाभग्राहीहरुले समयमै भत्ता प्राप्त गरेको सुनिश्चित हुनुका साथै दोहोरो परेका तथा लगत कट्टा गर्नुपर्ने लाभग्राहीको पहिचान गरी विवरण अध्यावधिक गर्नुपर्दछ ।